

**STICHTING
KERAMIEKMUSEUM
PRINCESSEHOF**

**JAARSTUKKEN
2019**

Stichting Keramiekmuseum Princessehof

Bezoekadres	Grote Kerkstraat 11 8911 DZ Leeuwarden
Postadres	Postbus 1239 8900 CE Leeuwarden
Telefoon	058 - 29 48 958
Internet	www.princessehof.nl
Email	info@princessehof.nl

INHOUDSOPGAVE

Bericht van de raad van toezicht	4
1. Jaarverslag 2019	7
1.1 Algemeen	8
1.2 Bestuursverslag	10
1.3 Begroting 2020	27
1.4 Toelichting Eigen Vermogen	28
2. Jaarrekening 2019	29
2.1 Balans per 31 december 2019 – model I	30
2.2 Categoriele exploitatierekening 2019 – model IIb	32
2.3 Categoriele en functionele exploitatierekening 2019 – model IIc	34
2.4 Kasstroomoverzicht	36
2.5 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	37
2.6 Toelichting op de balans per 31 december 2019	40
2.7 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	45
2.8 Toelichting op de exploitatierekening 2019	46
2.9 Prestatieverantwoording – model III	51
2.10 Verbonden partijen	53
3. Overige gegevens	54
3.1 Resultaatbestemming	55
3.2 Vaststellen jaarrekening 2019	56
3.3 Gebeurtenissen na balansdatum	57
3.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58
Bijlage I	
Nevenfuncties 2019 bestuur en raad van toezicht	59

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Jaarrekening

De door de directeur-bestuurder opgestelde jaarrekening over het boekjaar 2019 van Stichting Keramiekmuseum Prinsessehof is, conform de statuten, door de accountant van HZG accountants & adviseurs gecontroleerd en door hen van een goedkeurende verklaring voorzien. De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen onder de overige gegevens.

De directeur-bestuurder heeft de jaarrekening vastgesteld en deze ter beoordeling en goedkeuring aan de raad van toezicht voorgelegd. De jaarrekening gaat vergezeld van het verslag van bevindingen van de accountant.

Toezicht

De Governance Code Cultuur 2019 wordt volledig toegepast:

- De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te beheren. Dit blijkt uit de missie, de kerntaken (collectietaak, publiekstaak, bedrijfstaak) en de doelstellingen van de organisatie, alsook de in dit jaarverslag besproken resultaten met betrekking tot elke kerntaak.
- De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur 2019 toe en licht toe hoe ze dat heeft gedaan. De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af. Deze paragraaf kan worden beschouwd als die 'pas toe én leg uit' voor de principes en 'pas toe óf leg uit' voor de aanbevelingen. Bij de opstelling van de nieuwe statuten van de stichting is de Governance Code Cultuur 2019 volledig gevolgd. Zo is de maximale termijn van toezichthouders voortaan beperkt tot tweemaal vier jaar.
- Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. Dit is verankerd in de nieuwe statuten, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement, die in 2019 zijn ontwikkeld en in 2020 worden vastgesteld.
- Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Deze rolverdeling is onderwerp van de profielschets van de raad van toezicht, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement, dat in concept in de raad met het bestuur zijn besproken. Ze zullen begin 2020 worden goedgekeurd.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Die verantwoordelijkheid is up-to-date geformuleerd in de nieuwe statuten en in het bestuursreglement. De arbeidsovereenkomst met de directeur-bestuurder wordt omwille van de wijzigingen in de bestuursstructuur voorzien van een addendum.
- Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. Hoewel de zorgvuldige omgang met de mensen voor het bestuur vanzelf spreekt, is het ook een voortdurend aandachtspunt van de ondernemingsraad, die erover met het bestuur minstens viermaal per jaar in gesprek gaat. Tweemaal is daar ook een lid van de raad van toezicht bij aanwezig. In het bestuursreglement is echter ook de speciale rol van de controller opgenomen, die voortaan wordt vervuld door het hoofd Finance & Control.
- De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. De uitvoering is uitgewerkt in het profiel van de raad van toezicht en het reglement van de raad van toezicht. Ter voorbereiding van de raadsvergaderingen geven de raadscommissie Organisatie & Remuneratie vorm aan de werkgeversrol, waarbij ook de rolverdeling tussen raad van toezicht en bestuur ter sprake komt, en de raadscommissie Audit &

Financiën aan het financiële toezicht, daarbij bijgestaan door de door de raad van toezicht aangestelde onafhankelijke accountant. Advies bij strategie en positionering van het museum wordt besproken in de voltallige raad.

- De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij de deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Bij de werving van nieuwe leden maakt de raad van toezicht gebruik van een gepubliceerde procedure en een vooraf vastgestelde profielschets van de raad van toezicht. Bijkomend vindt er voortaan ook een toetsing van voorgedragen leden en van de gehanteerde procedure door de minister plaats. In december 2019 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden met behulp van de methodiek van Cultuur+Ondernemen. (In 2020 wordt dit uitgevoerd met een externe begeleider, zoals de Governance Code Cultuur 2019 minstens driejaarlijks voorschrijft.) Omwille van de complexe opdracht is besloten de raad op de maximale sterkte van negen leden te houden.

In het verslagjaar is vijfmaal een vergadering van de raad van toezicht geweest. Naast de gebruikelijke vier vergaderingen was er op 25 november 2019 een extra vergadering over de financiële prognose van 2019 en de vooruitzichten op 2020 en 2021-2024. In de vergadering van 25 maart 2019 is mevrouw R. van Wijk benoemd als nieuw lid, op 24 juni 2019 de heer H. Khalidi. Mevrouw L. Vos en de heer C. Groeneveld zijn op 25 maart 2019 benoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Op 12 december 2019 heeft de raad de individueel voorbereide zelfevaluatie besproken. Bij elke vergadering is telkens een ander lid van het managementteam uitgenodigd om de vergadering bij te wonen. Voorafgaand aan de vergaderingen van de raad was er driemaal een bijeenkomst van de commissie Audit & Financiën, eenmaal ter bespreking van de jaarrekening 2018, eenmaal van de prognose 2019 en eenmaal van de begroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2024. De vergadering zelf wordt telkens voorbereid door de voorzitter en de directeur-bestuurder. Op 16 mei 2019 gaf de commissie Organisatie & Remuneratie door een beoordelings- en planningsgesprek met de directeur-bestuurder vorm aan de werkgeversrol van de raad van toezicht. Op 25 maart, 23 september en 12 december woonde een lid van de raad een vergadering van de ondernemingsraad met het bestuur bij en op 25 maart had de raad als geheel een gesprek met de ondernemingsraad. In de vergaderingen zijn de jaarstukken 2018 en de begroting 2020 vastgesteld en heeft de raad akkoord gegeven op de strategie voor het meerjarenbeleid voor 2021-2024.

In de vergadering van 12 december 2019 is de raad van toezicht akkoord gegaan met de nieuwe statuten, die op 17 december 2019 bij de notaris zijn gepasseerd. De bijhorende profielschets van de raad van toezicht, reglement van de raad van toezicht en bestuursreglement zijn in de raad besproken en worden begin 2020 definitief goedgekeurd. De stichting, die voortaan Keramiekmuseum Princessehof heet in plaats van Keramiekmuseum Het Princessehof, wordt voortaan niet meer bestuurd door de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof maar rechtstreeks door de heer K.J.R. Callens. De raad van toezicht is voortaan evenzeer rechtstreeks aan de stichting Keramiekmuseum Princessehof verbonden. Hoewel het aantal zittingsjaren voor de leden van de raad van toezicht dan officieel weer op nul komt te staan, blijft het rooster van aftreden ongewijzigd. De stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof wordt begin 2020 opgeheven. De ondernemingsraad is op 12 december 2019 met deze verandering van statuten en bestuur akkoord gegaan. De gemeenschappelijke organisatie voert zoals voorheen de naam FM|PH.

In 2019 zijn tevens in de raad van toezicht besproken: toepassing Governance Code Cultuur 2019, volledige opname in de Erfgoedwet, heroriëntatie culturele basisinfrastructuur Provincie Fryslân, update analyse weerstandsvermogen, managementletter en reactie directie. Daarnaast staat periodiek ingepland: ingekomen stukken, kwartaalrapportages, voortgang organisatie- & personeelsplan 2017-2024, terugkoppeling ondernemingsraad, functionering bestuur en raad, nevenfuncties bestuur en leden raad van toezicht.

De raad van toezicht is tevreden dat Keramiekmuseum Princessehof in 2019 een deel van het eenmalige resultaat van het bijzondere jaar 2018 heeft vastgehouden, en dat het met de herinrichting

van het museum is genomineerd voor de European Museum of the Year Award 2020. Met gerichte acties wordt de achterstand op de prestatieafpraak met betrekking tot educatie gehaald. De internationale betekenis van het museum groeit.

Twee belangrijke ontwikkelingen zijn bijzonder gunstig voor de continuïteit en ontwikkeling van het museum: de volledige financiering binnen de Erfgoedwet en de beslissing van de minister om de Bestemmingsreserve OCW te laten vrijvallen. De raad betreurt wel dat de opname in de Erfgoedwet niet gebeurt op basis van een billijke vergoeding voor de collectietaak maar op basis van historisch gegroeide bedragen gebaseerd op de besparingsronde van 2012. Door de reserve heeft het museum voor het eerst een gezond weerstandsvermogen. Dit biedt samen met het positieve resultaat ruimte voor investeringen in de verdere ontwikkeling. De raad ziet de toekomst van het museum dan ook met vertrouwen tegemoet.

Leeuwarden, 23 maart 2020

Raad van toezicht:

De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)

De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart

De heer drs. C. Groeneveld

De heer H. Khalidi

Mevrouw mr. D. Kingma

De heer R. Mulder (vice vz.)

De heer ir. J.W.G. Vernooij

Mevrouw E. Vos MSM (secr.)

Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

1. JAARVERSLAG 2019

1.1 ALGEMEEN

OPRICHTING

De Stichting Keramiëkmuseum Prinsessehof is opgericht op 19 april 2001 en is gevestigd in de Grote Kerkstraat 11, 8911 DZ Leeuwarden. Bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Friesland is de stichting ingeschreven in het stichtingenregister onder nummer 01092532.

STATUTAIRE DOELSTELLING

De stichting heeft ten doel het inrichten en exploiteren van het museum 'Keramiëkmuseum Prinsessehof' te Leeuwarden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door:

- het vermogen van de stichting ten tijde van de oprichting
- subsidies, bijdragen, retributies en donaties
- schenkingen, erfstellingen en legaten
- alle andere verkrijgingen en baten

MISSIE

Keramiëkmuseum Prinsessehof verbindt de werelden van Oost en West en vroeger en nu aan de hand van keramiëk. Het brengt cultuurliefhebbers in contact met de hoogwaardige collectie en biedt verdieping door toonaangevende contextualisering. Het museum ontwikkelt deze collectie actief, ook als inspiratiebron voor nieuwe generaties makers. Vanuit het Prinsessehof als culturele plek in Leeuwarden versterkt het museum de actuele en internationale waarde van keramiëk.

STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Voor de periode 2017-2020 heeft Keramiëkmuseum Prinsessehof de volgende strategische doelstellingen:

- contact met de wereld (internationaal gericht)
- onderscheiden positionering (versterking actuele keramiëk)
- presenteren buiten de muren (extra inspanning voor internationaal gerichte presentaties en nationaal het inzetten van teasers)
- verbeteren van de financiële exploitatie (focus op winkel, horeca en evenementen)

ORGANISATIE

Stichting Keramiëkmuseum Prinsessehof heeft met Stichting Fries Museum een gezamenlijke organisatie. Dit houdt in dat het grootste deel van de werknemers voor beide organisaties actief is. De organisatie heeft drie lijnafdelingen (Publiek & Programma, Collecties en Facilitaire Zaken) en drie stafafdelingen (Directie, Human Resources en Finance & Control). De directeur-bestuurder vormt samen met het hoofd Publiek & Programma, het hoofd Collecties en het hoofd Facilitaire Zaken het managementteam. Het MT wordt geadviseerd door het hoofd Human Resources en het hoofd Finance & Control.

GOVERNANCE CODE CULTUUR

De bestuurlijke organisatie van Stichting Keramiëkmuseum Prinsessehof werkt volgens het bestuurtoezicht model. Het bestuur wordt gevormd door de directeur-bestuurder. De raad van toezicht toetst het artistiek-inhoudelijke beleid van het museum op basis van de goedgekeurde en vastgestelde beleidsuitgangspunten, ziet toe op een doelmatige en controleerbare besteding van de middelen,

adviseert het bestuur en ondersteunt waar nodig bij het leggen en onderhouden van externe contacten. De raad van toezicht keurt de begroting en jaarrekening goed. Zij is tevens verantwoordelijk voor de aanstelling, de honorering, het functioneren en het ontslag van het bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

De raad van toezicht werkt met een profielschets en een rooster van aftreden. De leden zijn onafhankelijk. Bij de werving van nieuwe leden wordt een vacature geplaatst. De raad van toezicht voert functioneringsgesprekken (planning, functionering, beoordeling) met het bestuur.

SUBSIDIERING MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP (OCW)

De belangrijkste subsidieverstrekker van Keramiekmuseum Princessehof is het ministerie van OCW. Het ministerie hanteert een beleidsperiode van 4 jaar en stelt voor de totale periode subsidie beschikbaar. Het jaar 2019 is het derde jaar van de beleidsperiode 2017-2020. Jaarlijks legt Princessehof verantwoording af aan het ministerie volgens het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

Het ministerie heeft met Keramiekmuseum Princessehof prestatieafspraken gemaakt. De prestatieverantwoording wordt opgesteld volgens model III – activiteit en bereik musea - van het handboek en is onderdeel van de jaarrekening.

SUBSIDIERING GEMEENTE LEEUWARDEN

De gemeente Leeuwarden subsidieert eveneens Keramiekmuseum Princessehof. Ze stelt jaarlijks een subsidie beschikbaar die iets groter is dan de huur voor de gemeentelijke gebouwen die het museum jaarlijks moet betalen. Hiervoor moet jaarlijks een subsidieverzoek worden ingediend. Met de gemeente is de afspraak gemaakt dat de verantwoording van de subsidiegelden dezelfde is als die voor het Ministerie van OCW.

VRIJSTELLING SUCCESSIE- EN SCHENKINGSRECHT

Per 1 januari 2008 merkt de Belastingdienst Keramiekmuseum Princessehof aan als Algemeen Nut Beoogde Instelling (ANBI). Het museum is hiermee geheel vrijgesteld van successie- en schenkingsrecht. De aanmerking geldt voor onbepaalde tijd. De beslissing is gebaseerd op artikel 6.33 Wet inkomstenbelasting 2001.

CONTROLEVERKLARING

De jaarrekening 2019 van Keramiekmuseum Princessehof is door de accountant van HZG accountants & adviseurs gecontroleerd volgens de algemene verantwoording in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

1.2 BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN

Tot 16 december 2019 werd het bestuur van de stichting Keramiekmuseum Het Princessehof uitgeoefend door de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof. De bestuursstructuur van deze stichting was als volgt: een raad van toezicht en een bestuur. Sinds 17 december 2019 is de bestuursstructuur van de stichting Keramiekmuseum Princessehof zelf (voortaan zonder 'Het'): een raad van toezicht en een bestuur.

In de vergadering van 12 december 2019 is de raad van toezicht van de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof akkoord gegaan met de nieuwe statuten, die op 17 december 2019 bij de notaris zijn gepasseerd.

Het secretariaat is in handen van mevrouw B. Vis, managementassistent. De financiële verslaglegging is in handen van het hoofd Finance & Control.

Samenstelling bestuur

Tot 16 december 2019 werd het bestuur van de stichting Keramiekmuseum Het Princessehof gevormd door de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof. Deze stichting kent de volgende samenstelling van het bestuur:

de heer K.J.R. Callens, directeur-bestuurder.

Vanaf 17 december 2019 kent de stichting Keramiekmuseum Princessehof de volgende samenstelling van het bestuur:

de heer K.J.R. Callens, directeur-bestuurder.

Op 12 december 2019 is de ondernemingsraad akkoord gegaan met deze wijziging van bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van het beleid, zowel inhoudelijk, financieel en organisatorisch.

Toezicht

Tot 16 december 2019 werd het toezicht op de stichting Keramiekmuseum Princessehof uitgeoefend door stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof. Sinds 17 december 2019 heeft de stichting Keramiekmuseum Princessehof een eigen raad van toezicht. Omdat die raad bestaat uit dezelfde negen leden als de raad van toezicht van de stichting Beheer, is er sprake van continuïteit. Naast de gebruikelijke vier vergaderingen in het verslagjaar was er op 25 november 2019 een extra vergadering over de financiële prognose van 2019 en de vooruitzichten op 2020 en 2021-2024. In de vergadering van 25 maart 2019 is mevrouw R. van Wijk benoemd als nieuw lid, op 24 juni 2019 de heer H. Khalidi. Mevrouw L. Vos en de heer C. Groeneveld zijn op 25 maart 2019 benoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Op 12 december 2019 heeft de raad de individueel voorbereide zelfevaluatie besproken.

Voorafgaand aan de vergaderingen van de raad was er driemaal een bijeenkomst van de commissie Audit & Financiën met het bestuur en het hoofd Finance & Control, eenmaal ter bespreking van de jaarrekening, eenmaal van de prognose 2019 en eenmaal van de begroting 2020. Bij elke vergadering is telkens een ander lid van het management team uitgenodigd om de vergadering bij te wonen. De vergadering zelf wordt telkens voorbereid door de voorzitter en de directeur-bestuurder. Op 16 mei 2019 gaf de commissie Organisatie & Remuneratie door een beoordelings- en planningsgesprek met de directeur-bestuurder vorm aan de werkgeversrol van de raad van toezicht. Op 25 maart, 23 september en 12 december woonde een lid van de raad een vergadering van de ondernemingsraad met het bestuur bij en op 25 maart had de raad als geheel een gesprek met de ondernemingsraad. In de vergaderingen zijn de jaarstukken 2018 en de begroting 2020 beoordeeld en goedgekeurd en heeft de raad akkoord gegeven op de strategie voor het meerjarenbeleid voor 2021-2024. Er wordt een kwartaalrapportage verstrekt aan de raad van de activiteiten en de raad ontvangt deelbeleidsplannen.

In 2019 zijn tevens in de raad van toezicht besproken: toepassing Governance Code Cultuur 2019 in de nieuwe statuten, heroriëntatie culturele basisinfrastructuur Provinsje Fryslân, ontwikkelingen Erfgoedwet en nationale basisinfrastructuur (BIS), update analyse weerstandsvermogen,

managementletter en reactie bestuur. Daarnaast staat periodiek ingepland: ingekomen stukken, kwartaalrapportages, voortgang organisatie- & personeelsplan 2017-2024, terugkoppeling ondernemingsraad, functionering bestuur en raad, nevenfuncties bestuur en leden raad van toezicht.

Samenstelling raad van toezicht inclusief data van aan- en aftreden:

raad van toezicht Stichting Keramiekmuseum Princessehof				
Naam	Termijn	Aantreden	Aftreden	Einde termijn
De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)	1 ^e	mrt-18	x	mrt-22
De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart	2 ^e	mrt-13	x	dec-21
De heer drs. C. Groeneveld	2 ^e	mrt-15	x	mrt-23
De heer H. Khalidi	1 ^e	jun-19	x	jun-23
Mevrouw mr. D. Kingma	1 ^e	mrt-16	x	mrt-20
De heer R. Mulder (vice vz.)	3 ^e	sep-09	x	sep-21
De heer ir. J.W.G. Vernooij	1 ^e	mrt-16	x	mrt-20
Mevrouw E. Vos MSM (secr.)	2 ^e	mrt-15	x	mrt-23
Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA	1 ^e	mrt-19	x	mrt-23

Statutair worden de leden voor ten hoogste 4 jaar benoemd en zijn na afloop van een zittingsperiode tweemaal herbenoembaar. De raad van toezicht bestaat uit tenminste 5 en ten hoogste 9 leden.

Nevenactiviteiten

Als bijlage bij de jaarrekening is een overzicht toegevoegd met een overzicht van de nevenactiviteiten van de leden van de raad van toezicht en van de directeur-bestuurder.

Wet Normering Topinkomens

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2019: € 194.000.

De WNT is van toepassing op topfunctionarissen. Als topfunctionarissen worden aangemerkt de leden van het hoogste uitvoerende orgaan (raad van bestuur of directie) en de leden van het toezichthoudende orgaan (raad van toezicht). Voor de bepaling van de bezoldiging van de directeur-bestuurder is gestart met een commissie Organisatie & Remuneratie, die de raad van toezicht adviseert.

De leden van de raad van toezicht zijn onbezoldigd. De bezoldiging van de directeur-bestuurder blijft binnen de wettelijk gestelde kaders.

FINANCIËEL

Jaarrekening en bestemming exploitatiesaldo

Namens de directeur-bestuurder is de jaarrekening over het boekjaar 2019 van stichting Keramiekmuseum Princessehof opgesteld. Na vaststelling door de directeur-bestuurder is de de jaarrekening ter controle en goedkeuring voorgelegd aan de raad van toezicht. De raad heeft de accountant van HZG accountants & adviseurs opdracht gegeven de jaarrekening te controleren. De accountant heeft de controle uitgevoerd en de jaarrekening van een goedkeurende verklaring en een bijhorend verslag voorzien. Mede op grond van die controleverklaring en het bijbehorende verslag van de accountant heeft ook de raad van toezicht de jaarrekening goedgekeurd.

Resultaten

Het boekjaar 2019 wordt afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 144.704 dat na de resultaatbestemming conform de richtlijnen van OCW verwerkt wordt.

Baten

Hogere baten

Publieksinkomsten	€ 16.708
Indirecte inkomsten	€ 131.449
Private middelen-fondsen	€ 297.640
Subsidie OCW	€ 81.247
Incidentele publieke subsidies	€ 37.900

Lagere baten

Private middelen-vrienden	€ 12.500
Saldo Baten	€552.444

Lasten

Hogere lasten

Personeelslasten	€ 195.566
Overige lasten	€223.897
Aankopen	€37.556

Lagere lasten

Huisvestingslasten	€ 49.243
Afschrijvingen	€ 36
Saldo Lasten	€ 407.740

<u>Resultaat</u>	€ 144.704
-------------------------	------------------

Voor een toelichting: zie de afzonderlijke posten in de jaarrekening.

Financiële positie

Het Eigen Vermogen ultimo 31.12.2019 is € 925.971 en bestaat uit een algemene reserve van € 599.300 en uit bestemmingsreserves van € 326.671.

De reserves van Keramiekmuseum Princessehof zijn vrij besteedbaar.

Weerstandsvermogen op basis van de financiële risicoanalyse

De door Keramiekmuseum Princessehof in 2015 opgestelde financiële risicoanalyse is einde 2019 herijkt, besproken met de externe accountant en goedgekeurd door de raad van toezicht. In verhouding tot de risico's die de organisatie loopt, ligt het weerstandsvermogen einde 2019 op 113% van het gewenste niveau (algemene reserve/risicobedrag). Dit is te danken het resultaat van 2019 en aan het vrijgeven van het bestemmingsfonds OCW. Keramiekmuseum Princessehof dankt de minister voor deze beslissing.

Strategie bij tegenvallende inkomsten

Keramiekmuseum Prinsessehof heeft voortdurend oog voor het financiële jaarresultaat. Dat resultaat streeft steeds naar voldoende inkomsten om de uitgaven te dekken, tenzij investeringen andere keuzes noodzakelijk of wenselijk maken. In dat geval handelt de directeur-bestuurder slechts na akkoord van de raad van toezicht.

Beheersinstrumenten voor de uitgaven zijn realistische en geaccordeerde begrotingen voor lijnwerkzaamheden en projecten, fraudeanalyse met fraudewerende maatregelen, periodieke managementrapportages en overleg met projectleiders, en strikt uitgewerkte financiële procedures voor betalingen door midden van functiescheidingen tussen budgethouders voor lijn- en projectactiviteiten, beoordelaars, boekhouding en controle door de financiële administratie en de bestuurder-directeur als uiteindelijke uitvoerder van de betaling, die op haar beurt door de controller wordt gereviseerd.

De strategie van Keramiekmuseum Prinsessehof wat betreft tegenvallende bezoekersinkomsten is om die situatie vooral te vermijden. Inkomsten worden daarom behoudend begroot. Mogelijkheden om in de loop van een jaar uitgaven te beperken zonder de kwaal (een negatief resultaat) erger te maken, zijn immers beperkt. Deze strategie heeft in het verleden steeds haar deugdelijkheid bewezen, zodat ondanks tegenvallende bezoekcijfers de begrote inkomsten toch werden gehaald. Het grootste risico wat betreft inkomsten was de vermindering of beëindiging van de bijdrage van overheden maar dit risico valt weg bij de volledige overheveling van de bijdrage naar de Erfgoedwet. Ernstige vermindering of beëindiging van de bijdrage van de gemeente Leeuwarden lijkt onrealistisch omdat de gemeente de bijdrage zelf retour ontvangt in de vorm van huur. Niet-indexering van bijdragen (door de gemeente Leeuwarden) vangt de organisatie op door het genereren van meer eigen inkomsten. Beperkte vermindering van bijdragen vangt de organisatie op door middel van maximaal gebruik te maken van een flexibele schil en van scenario planning, zodat de organisatie als nodig tijdelijke contracten zonder vervolg kan beëindigen.

Voor het geval er alsnog minder inkomsten of meer uitgaven dan begroot zijn, dekt de Algemene Reserve de operationele risico's vanuit een realistische en actuele financiële risicoanalyse. Deze reservepositie is veel hoger en dus veiliger dan die vanuit een nationale norm wordt berekend.

Financiële risicoanalyse

In 2019 werd de financiële risicoanalyse up-to-date gebracht. Op basis van deze risicoanalyse is berekend dat het totaalbedrag aan geschatte risico's € 599.300 is. De risico's, opgenomen in de risicoanalyse, zijn nu:

- Tegenvallende publieksinkomsten, inkomsten uit winkel en inkomsten uit horeca.
Uitgangspunt is een bedrag van € 280.000 aan jaarlijkse inkomsten op deze onderdelen. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 53.000 is;
- Wijziging/wegvallen van overheidssubsidies.
Uitgangspunt is een bedrag van € 1.870.000 aan jaarlijkse subsidies die wordt ontvangen van het ministerie van OCW en de gemeente Leeuwarden. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 76.550 is;
- Risico op langdurige ziekte, zwangerschap en mantelzorg.
Uitgangspunt is een bedrag van € 1.150.000 aan jaarlijkse vaste personeelskosten. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 143.750 is;
- Tegenvallende inkomsten voor tentoonstellingen en publicaties.
Uitgangspunt is een gemiddeld bedrag aan fondsenwerving van € 300.000 per jaar. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 85.000 is;
- Tegenvallende gebouw-gerelateerde kosten.
Uitgangspunt is een bedrag van € 300.000 aan gebouw-gerelateerde kosten per jaar. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 90.000 is;

- Overige bedrijfskosten.
Uitgangspunt is een bedrag van € 250.000 aan overige bedrijfskosten. Geschat is (o.b.v. totaal risicobedrag)kans*impact in jaren] dat voor de organisatie het risico € 100.000 is;
- Reserve cao afspraken
Uitgangspunt is een risicobedrag voor wijziging cao-afspraken van € 1.150.000. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren] dat voor de organisatie het risico € 46.000 is.
- Fiscaliteiten
Voor fiscale risico's is een bedrag van € 5.000 opgenomen
- Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB)
Over de risico's die de WAB met zich mee zal brengen zal in 2020 verder duidelijkheid komen is de verwachting.

Het niveau van het eigen vermogen is bepalend in hoeverre risico's op korte termijn kunnen worden opgevangen. Tegenvallende inkomsten kunnen op korte termijn opgevangen worden met de algemene reserve. Daarnaast zullen er maatregelen genomen worden om op langere termijn de reserves weer op het gewenste niveau te brengen. Voorbeelden van maatregelen om dit doel te bereiken zijn o.a.:

- Kostenbeheersing
- Risicoanalyses
- Nieuwe financieringsbronnen

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit wordt gemeten aan de hand van de current ratio (vlottende activa + liquide middelen) / kort vreemd vermogen] bedraagt 2,32 (2018: 1,60). Dit is als gezond te kwalificeren.

De solvabiliteit is in 2019 als goed te kwalificeren. De solvabiliteit (eigen vermogen / totale vermogen)*100% bedraagt 72% (2018: 64%)

Eigen inkomstennorm

Het percentage eigen inkomsten Keramiekmuseum Princessehof 2019 is 58% (2018: 79%). De berekening is als volgt: totaal eigen inkomsten/totaal structurele subsidies.

Ondernemerschap

Keramiekmuseum Princessehof werkt met een jaarlijkse planning & control-cyclus waarvan de begroting, managementrapportages (minimaal 2 per jaar) en de jaarrekening deel uitmaken. Belangrijk onderdeel van de rapportages is het monitoren van de inkomsten: er wordt maandelijks een analyse gemaakt van de inkomsten. Onderdelen van deze analyse zijn de bezoekersaantallen met de daarbij behorende inkomsten, de exploitatie van de winkel en het restaurant en de opbrengsten van activiteiten en evenementen. Bespreking vindt, eveneens maandelijks, plaats in het managementteam en waar nodig vindt bijstelling van de budgetten en de acties plaats. Bij het vaststellen van de programmering wordt altijd meegenomen hoe de winkel en het restaurant toegevoegde waarde kunnen hebben en er zoveel mogelijk inkomsten gegenereerd kunnen worden. Ontwikkeling van het ondernemerschap is een van de vier strategische doelstellingen van het museum. Onder Organisatie is de uitwerking van deze doelstelling verder toegelicht.

De belangrijkste vraag voor 2019 was in welke mate Keramiekmuseum Princessehof bezoekersaantallen voor het eerst structureel boven de 40.000 zou kunnen tillen, na de herinrichting einde 2017 en het incidentele recordaantal van 88.000 bezoekers in het Culturele Hoofdstadjaar 2018. Met 43.745 bezoekers is deze doelstelling gehaald. De afstand tot het aantal in 2018 leert wel dat een verdere structurele stijging een bredere aanpak dan louter het keramiekverhaal vraagt. Daarom is in 2019 besloten om te investeren in de groeiende markt van met name Duitse toeristen, door extra aandacht te besteden aan het Nassapaleis in de context van de van de NBTC Koninklijke Route naar hofstad Leeuwarden, aan M.C. Escher, die er geboren is, en aan de aantrekkelijkheid van de tuin en de theesalon, ook voor het lokale publiek.

Die investeringen worden vergemakkelijkt door het vrijgeven van het Bestemmingsfonds OCW en in 2020 uitgevoerd. Nog verdere stappen zijn in voorbereiding. Dat Keramiekmuseum Princessehof in 2019 omwille van de geslaagde herinrichting in 2017 is genomineerd voor de titel van European Museum of the Year 2020, kan natuurlijk ook bijdragen aan de grotere aantrekkingskracht van het museum vanaf 2020.

Hoewel de vaststelling van de subsidie voor 2021-2024 in het kader van de Erfgoedwet waarschijnlijk als nadeel heeft dat ontwikkeling niet mogelijk is, zal het museum toch een extra aanvraag indienen om nieuwe keramiekplannen (conservator en programma Midden-Oosten, *artist in residence* in samenwerking met EKWC en *maker space* in samenwerking met onderwijs) te realiseren. Anders moeten deze maatschappelijk wenselijke ontwikkelingen binnen een betere nationale spreiding van cultuurparticipatie wachten totdat er meer *andere* bezoekers zijn.

Wat betreft sponsoring concentreert Keramiekmuseum Princessehof zich volgens zijn meerjarig sponsorplan naast fondsenaanvragen voor publieksprojecten op welgestelde individuen. Naast de subsidies voor tentoonstellingsprojecten heeft de in 2017 opgerichte Club Céramique een opbrengst gegenereerd van € 9.200 in 2019. Club Céramique is uitgegroeid naar 12 leden. Voor de tentoonstelling *Gezonken schatten* kwam een cruciale bijdrage van de Korea Foundation, en de ambassadeur van Zuid-Korea was ook aanwezig op de opening van de tentoonstelling.

PRESTATIEVERANTWOORDING

Model III - Activiteiten & bereik: Musea		2019				
	Huidig Boekjaar	Bezoek	Activitei- tenplan	Bezoek	Vorig Boekjaar	Bezoek
TENTOONSTELLINGEN	Aantal		Aantal		Aantal	
1.Tijdelijke tentoonstellingen	6		7		12	
Totaal bezoeken [2+3+4+5]		43.745		40.000		88.180
2.Reguliere bezoeken		39.012		37.000		86.142
3.Bezoeken PO		2.727		2.100		1.235
4.Bezoeken VO		1313		750		418
5.Bezoeken MBO / HO		693		150		385
Specificatie van bezoeken totaal						
6. Gratis bezoeken		11.324		13.333		13.520
7. Betaalde bezoeken		32.421		26.667		74.660
Overige bezoeken:		0				0
8. Bezoeken website totaal		102.925		129.000		128.351
9. Aantal unieke bezoekers website		77.847		103.200		95.442
OVERIGE ACTIVITEITEN						
10. Schoolgebonden activiteiten	217	4.733	128	3.000	114	2.038
11. waarvan PO	120	2.727			57	1.235
12. waarvan VO	44	1313			26	418
13. waarvan MBO / HO	53	693			31	385
14. Openbare activiteiten	104	4.942	140	2.850	163	4.517
15. Totaal overige activiteiten (10+14)	321	9.675	268	5.850	277	6.555

COLLECTIE

Collectiebeleid

Het Collectieplan 2019-2024 is in oktober 2019 door het managementteam vastgesteld. Het plan, waaraan ook de conservatoren een belangrijke bijdrage hebben geleverd, zal mede als basis dienen voor het activiteitenplan 2021-2024 voor het Prinsessehof. Hoofdpunten uit het plan zijn de voorgenomen verhuizing van de depotcollectie vanuit het Prinsessehof naar het veel geschikter depotgebouw Kolleksjesintrum Fryslân (KSF), het uitwerken en invoeren van een kwaliteitszorgsysteem voor het collectiebeheer en het sterk verbeteren van de digitale toegankelijkheid en bruikbaarheid van de collectie.

Voor de uitvoering van de verhuizing naar het KSF zijn de door het ministerie van OCW aan de wettelijke erfgoedtaak toegewezen middelen volstrekt ontoereikend. Naast de beperkte mogelijkheid om een deel van het resultaat van 2019 voor dit doel te bestemmen, wordt daarom gezocht naar aanvullende financiering. De Ottema-Kingma Stichting en de Wassenbergh-Clarijs-Fontein Stichting zegden alvast steun toe. De uitvoering van de verhuizing vindt vanaf 2021 plaats, onder voorbehoud van financiële dekking. Met de verhuizing wordt ook de ontzaming van non-keramische voorwerpen uitgevoerd.

Aanwinsten

De collectie is verder uitgebreid met bijzondere stukken, mede dankzij aankopen van de Ottema-Kingma Stichting, de Vrienden van het Prinsessehof en particuliere schenkingen, en dankzij de subsidieregeling voor collectieaankopen vanuit het Mondriaan Fonds. De volgende twee aanwinsten springen in het oog:

- Shahpur Pouyan, *Zonder titel*, 2017 (QMPH2019-143).

Het Prinsessehof verwierf vijf objecten uit een reeks van 28 keramische koepels, torens, mausolea en monumentale gebouwen. De objecten verwijzen naar het archetypische vormenidoom van islamitische, brutalistische en fascistische architectuur en die van militaire gebouwen uit de 20ste eeuw. Ze hebben geen in- of uitgang, maken een onleefbare indruk.

Shahpour Pouyan werd geboren in Isfahan in 1979, het jaar van de islamitische revolutie in Iran. Hij groeide op in Teheran tijdens de oorlog tussen Iran en Irak. Met zijn kunst reflecteert hij op de werking van politieke macht, overheersing en bezit. Zijn tekeningen, installaties en sculpturen tonen een breed spectrum aan invloeden: van de tradities van Perzische kunst en Iraanse cultuur tot werk van visionaire 18de-eeuwse architecten zoals Etienne Louis Boullée of Claude Nicolas Ledoux. Deze verwerving past bij ons streven om onze sterke collectie keramiek uit het Midden-Oosten/West-Azië te actualiseren met hedendaags werk uit deze belangrijke en complexe regio. Het is technisch van een hoge kwaliteit en vanwege de complexe situatie op politiek en religieus gebied inhoudelijk zeer interessant.

- Wandschotel met decor van karper, 1899 (OKS2019-004).

De wandschotel met een diameter van 38,5 centimeter behoort tot de grootste modellen wandborden en -schotels in het assortiment van de fameuze plateelbakkerij Rozenburg. De voorstelling van de karper omringd door sierlijke watergolven is geschilderd naar de afbeelding die tweemaal als omslag van een nummer van het tijdschrift *Le Japon Artistique* heeft gediend, namelijk in 1889 en 1891. De karper is in Japan een symbool voor voorspoed en geluk en wordt daar als decoratiemotief vaak toegepast in prenten, op zijde, lakwerk, bronzen vazen en keramiek. De beschildering van de wandschotel is uitgevoerd door W.P. Hartgring (1874-1940), een van de beste schilders van Rozenburg. Hartgring heeft de Japanse karper van *Le Japon Artistique* bewust iets ronder op de schotel overgebracht, zodat de voorstelling beter aansluit op de vorm van de schotel. De nogal stijve waterkring op het tijdschrift verving hij door een golvende waterlijn die aan de rechterkant een stukje wordt 'afgesneden', waardoor er een gevoel van beweging ontstaat. Ook de omklappende staart aan de onderkant zorgt voor dynamiek in de voorstelling.

Begin november maakte het Mondriaan Fonds bekend dat het Prinsessehof in 2020 en 2021 kan rekenen op een in totaal 10.000 euro hogere bijdrage uit het fonds Collectieprogramma's. Hierdoor kan het Prinsessehof ook de komende jaren verdergaan met een kwalitatief sterk verwervingsprogramma.

Werkzaamheden 2019

Het team Beheer, Behoud en Kennismanagement heeft in 2019 de handen vol gehad aan het publieksprogramma van het museum: de collectie inrichten en opruimen bij de grote tentoonstellingen *Made in Holland* en *Gezonken Schatten*, en bij zes kleinere tentoonstellingen hedendaagse keramiek en vormgeving op de tweede etage. Het museum blijft ruimhartig bruiklenen verstrekken: er stonden per eind 2019 ruim 1.200 bruiklenen uit. Ook is het terugdringen van de achterstanden op het gebied van registratie en digitalisering intensief voortgezet. Hierdoor zijn onder meer 1.250 'oude gevallen' nu goed geregistreerd en hebben ruim 2.100 voorwerpen een digitale foto gekregen. Daarnaast hebben de collectiemedewerkers voornamelijk volgens plan de registratie van nieuwe aanwinsten voltooid.

De Vereniging Rembrandt heeft dit jaar het Prinsessehof gevraagd om de inhoudelijke kennis en inzichten te leveren bij het verdelen van een hoogwaardige collectie moderne Europese keramiek, die door een particuliere verzamelaar via de Vereniging Rembrandt aan Nederlandse musea is aangeboden. Het museum heeft hiervoor een plan ontwikkeld, de collectie geregistreerd en de coördinatie gevoerd bij de uitvoering van dit plan.

PUBLIEK & PRESENTATIES

In de tien jaar voor de herinrichting in 2017 trok het museum gemiddeld 32.000 bezoekers per jaar. Keramiekmuseum Prinsessehof heeft een uitstekend jaar achter de rug met 43.745 bezoekers. Bezoekers kwamen dit jaar bijvoorbeeld voor *Gezonken Schatten: Geheimen van de Maritieme Zijderoute*, met collecties uit onder andere Singapore en Zuid-Korea. NRC noemt de tentoonstelling 'indrukwekkend' en bezoekers geven een 8,4 als waardering. Het museum heeft veel nieuwe bezoekers bereikt: 61 procent kwam voor het eerst naar het museum. De website van het Prinsessehof is het afgelopen jaar meer dan 102.925 keer bekeken en het museum heeft 4.029 volgers op Facebook en 2.688 op Twitter. Het museum kreeg veel media-aandacht en werd in 500 artikelen in verschillende media genoemd, met een mediawaarde van bijna 1 miljoen euro.

Tentoonstellingen

In 2019 openden vijf nieuwe tentoonstellingen in Keramiekmuseum Prinsessehof. *Gezonken Schatten: geheimen van de Maritieme Zijderoute* (nog te zien tot en met 28 juni 2020) wordt goed bezocht en hoog gewaardeerd met een gemiddeld rapportcijfer van 8,4. Tot en met 30 juni 2019 was *Made in Holland: 400 jaar wereldmerk* te zien.

De tentoonstelling kreeg vier sterren van NRC en werd door de 75.000 bezoekers beoordeeld met een

8,3. In 2019 openden naast *Gezonken Schatten* nog vier hedendaagse keramiek tentoonstellingen in het Prinsessehof. In *Dragonstone* toont Jólán van der Wiel buitenaards uitzienend werk dat hij maakte met behulp van een magnetisch veld. Jennifer Tee laat in *Falling Feathers* verschillende sculpturale werken zien, waaronder fantasierijke collages en twee installaties van zwarte en witte porseleinen veren. In *EKWC@Prinsessehof* zijn wisselende exposities te zien van kunstenaars die een werkperiode in het Europees Keramisch Werkcentrum achter de rug hebben. Dit jaar waren dat Tilmann Meyer-Faje en Tanja Smeets.

1. *Gezonken Schatten, Geheimen van de maritieme zijderoute* – 7 september 2019 t/m 28 juni 2020
2. *EKWC@Prinsessehof: Tilmann Meyer-Faje* – 20 april t/m 27 oktober 2019
3. *Jennifer Tee: Falling Feathers* – 23 november 2019 t/m 25 oktober 2020
4. *Jolán van der Wiel: Dragonstone* – 23 november 2019 t/m 25 oktober 2020
5. *EKWC@Prinsessehof: Tanja Smeets* – 23 november 2019 t/m 3 mei 2020
6. twee tentoonstellingen in Medisch Centrum Leeuwarden

Economische betekenis

Meer dan 29.000 bezoekers kwamen in 2019 speciaal voor het Prinsessehof naar Leeuwarden. De meeste mensen combineerden hun museumbezoek met een diner, een dagje winkelen of een weekendje Leeuwarden. Gezamenlijk gaven zij 1,4 miljoen euro uit in de stad en de regio. Zo'n 5.000 bezoekers bleven bovendien een of meerdere nachten slapen. Het Prinsessehof zorgde zo voor meer dan 9.000 extra hotelovernachtingen in Leeuwarden en Friesland.

Educatie en activiteiten

Dit jaar bezochten ruim 4.700 leerlingen het Prinsessehof. Zij gingen bijvoorbeeld naar de theatervoorstelling die Tryater bij *Gezonken Schatten* maakte. In zeven weken tijd zagen ruim 1.500 kinderen en studenten in 36 voorstellingen hoe kapitein Pearl uit het jaar 1822 naar het nu reisde. Bijna 1.400 leerlingen uit groep 1 en 2 van basisscholen uit Leeuwarden en omstreken deden mee aan het speciale kleuterprogramma van het museum. Ook brachten ruim 1.300 leerlingen van het voorgezet onderwijs een bezoek aan *Made in Holland* en *Gezonken Schatten* en deed ruim de helft daarvan mee aan een van de drie ontwerpwedstrijden. Het museum heeft daarnaast geëxperimenteerd met een nieuw inspiratie- en presentatieprogramma voor het Middelbaar Beroepsonderwijs, waar zo'n 250 studenten gebruik van maakten. Met alle acties uit 2019 en de geplande acties in 2020 worden de prestatieafspraken voor educatie (schoolbezoek) in 2017-2020 gehaald.

Ruim 2.300 kinderen bezochten het museum buiten school om. Zij gingen bijvoorbeeld op ontdekkingsreis door *Gezonken Schatten* met een speciale schatkaart. Het Prinsessehof organiseerde dit jaar 130 activiteiten voor jong en oud met in totaal zo'n 3.000 deelnemers. Samen met het Fries Museum organiseerde het museum de talkshowreeks *De diepte in*, gepresenteerd door oud-journaalpresentator Aldith Hunkar. De uitverkochte reeks bood verdieping bij de tentoonstellingen *Gezonken Schatten* en *Wij Vikingen*. In de zomer verlaagde het museum zijn drempel met gratis tekenlessen in de tuin. De jaarlijkse Prinsessedag was ook in 2019 weer helemaal uitverkocht met 400 deelnemers.

Samenwerking

Keramiekmuseum Prinsessehof en het Fries Museum vormen samen de organisatie FMIPH. Alle medewerkers, behalve de conservatoren, werken voor beide organisaties en alle werkprocessen zijn voor beide musea gelijkvormig.

Het Prinsessehof werkt samen met het Rijksmuseum, het Groninger Museum en het Gemeentemuseum Den Haag in het samenwerkingsverband Aziatische Keramiek. Voor de presentatie van nieuwe keramische kunst en design is er een structurele samenwerking met Sundaymorning@EKWC. Samen ontwikkelen we de optie van een *artist in residence* bij het Prinsessehof en een *maker space* in samenwerking met MBO en HBO onderwijs in Friesland. De tentoonstelling *Gezonken Schatten* is gemaakt in nauwe samenwerking met de Rijksdienst voor

Cultureel Erfgoed en met het National Museum of Korea in Seoul en het Asian Civilizations Museum in Singapore.

Op het gebied van educatie wordt in Leeuwarden intensief samengewerkt met de netwerkorganisatie Kunstkade (label schoolkade) en de andere culturele instellingen. Met afgestemde thema's en programma's worden alle scholen in Leeuwarden bereikt. Voor het voortgezet onderwijs vormt de werkgroep Arttrip (een samenwerkingsverband met stadsschouwburg De Harmonie, het Fries Museum en vijf scholen in de stad en de provincie) de spil van een programma waarmee we leerlingen van die scholen kennis laten maken met het Prinsessehof. In de aanloop van de jaarlijkse ontwerpwedstrijd voor het voortgezet onderwijs wordt met een aantal scholen intensief samengewerkt om het programma te ontwikkelen.

ORGANISATIE

Ontwikkeling

Stichting Fries Museum en stichting Keramiekmuseum Prinsessehof worden conform art. 3 van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) voortaan beschouwd als een 'groep verbonden ondernemers' met een gemeenschappelijke ondernemingsraad. Het Fries Museum is aangewezen als de ondernemer die als ondernemer optreedt ten opzichte van de gemeenschappelijke ondernemingsraad (WOR, art. 3.2.). De ondernemingsraad is op 12 december 2019 met deze verandering akkoord gegaan.

Er is volop aandacht voor menselijke kapitaal in de organisatie, mede omdat de precieze toekomst van het Fries Museum onzeker is. Uit een nieuw PAGO onderzoek onder de medewerkers (respons 79%) blijkt hoe hoog de motivatie en de wendbaarheid is, maar de werkdruk en de onzekerheid wegen. Mede dankzij de tientallen vrijwilligers en stagiairs blijft het een vitale organisatie.

Met de ondernemingsraad en de raad van toezicht is elk kwartaal de voortgang van het organisatie- & personeelsplan 2017-2024 besproken, met speciale aandacht voor de werkdruk. Voor de ontwikkeling van de plannen voor 2021-2024 is een werkgroep gestart rond inclusiviteit en diversiteit, naar het voorbeeld van de organisatiebrede werkgroep die in 2018 startte voor de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Begin 2020 start een werkgroep circulariteit en duurzaamheid, in samenwerking met de gemeente Leeuwarden als eigenaar van de infrastructuur. Natuurlijk begint elke werkgroep met de inventarisatie van wat we al doen, want die lijst is al lang. Het programma doorontwikkeling, de opvolger van het organisatie- & personeelsplan, is *on hold* gezet tot midden 2020 duidelijk is of het gaat om een schaalverkleining of een *scale-up*. Als eerste onderdeel is wel al een geïntegreerd wervings- en selectiebeleid ontwikkeld. Een nieuw opleidingsbeleid, gericht op de voortdurend lerende organisatie, staat eveneens in de steigers.

De organisatie heeft een integrale informatie veiligheidsscans (*business impact assessment (BIA)*) laten uitvoeren, in samenwerking met onze ICT-leveranciers Tresoar (servers, netwerk, computers, printers, telefonie), AFAS (*Enterprise Resource Planning (ERP)* software: boekhouding, salarisadministratie, *customer relationship management (CRM)*), TicketTeam (kassasoftware) en Axiell (collectie management systeem Adlib). Begin 2020 zal de organisatie de 90 adviespunten beoordelen en een risicoanalyse opstellen. Aan de hand van de risicoanalyse zal een actieplan worden opgesteld waarin maatregelen worden voorgesteld om de risico's te beperken. Daarin komt er speciale aandacht voor digitaal samenwerken binnen en buiten de organisatie en de digitale geletterdheid die daarvoor nodig is.

Wat betreft de huisvesting is in samenwerking met de gemeente Leeuwarden als eigenaar de volledige cv installatie vervangen.

Verder zijn de volgende organisatorische aspecten ontwikkeld:

- Stichting Keramiekmuseum Prinsessehof is volwaardig lid geworden van de cao Musea, in plaats van enkel de cao te volgen. Aanpassingen zijn niet nodig omdat de organisatie al alle cao afspraken uitvoert;

- De invoering van de Wet Arbeidsmarkt in Balans per 1-1-2020 heeft ertoe geleid dat het museum in goed overleg op een andere manier overeenkomsten heeft afgesloten met flexwerkers zoals receptiepersoneel en rondleiders. In 2020 wordt afgewogen of de samenwerking met een uitzendbureau nog toegevoegde waarde heeft ten opzichte van rechtstreekse contracten;
- De organisatie had een karige vergoeding voor woonwerkverkeer. In overleg met de ondernemingsraad is die aangepast;
- Voor functies die belang hebben bij een nationaal netwerk en contacten en zichtbaarheid in de randstad, zoals conservatoren, is een betere regeling voor de kostenvergoeding getroffen;
- Om een betere onderhandelingspositie te hebben bij de gesprekken over samenwerking en tentoonstellingen met internationale partners is ervoor gekozen om de titels van twee MT-leden te wijzigen in directeur Tentoonstellingen (*director of Exhibitions & Public Affairs*) en directeur Collecties (*director of Collections*). Dit heeft geen gevolgen voor de samenstelling van het bestuur of de inschaling van de functies.

Strategie

De vier strategische doelstellingen uit het activiteitenplan 2017-2020 zijn in 2019 als volgt in acties omgezet:

1. Contact met de wereld (internationaal gericht)

De internationalisering van het programma is duidelijk zichtbaar in de tentoonstelling *Gezonken schatten*, waarin aandacht is voor de volledige maritieme zijderoute, ook toen er nog geen westerlingen in het oosten aanwezig waren.

In juni 2019 bracht de directeur-bestuurder een bezoek aan musea in Chengdu, Harbin en, via onze adviseur voor China, het Nanjing Museum, met 4 miljoen bezoekers het derde grootste museum van China. Met het Nanjing Museum worden gesprekken gevoerd over uitwisseling van collectie voor tentoonstellingen, bijvoorbeeld van een reiseditie van *Made in Holland* en andersom keizerlijk porselein voor Leeuwarden.

Tijdens de *General Assembly* van ICOM in Kyoto nam Keramiekmuseum Prinsessehof deel aan de bijeenkomst van ASEMUS, het wereldwijde netwerk van musea met Aziatische collecties. Hierbij is het museum ook uitgenodigd door het Shanghai Museum om net als met Nanjing ook met hen tot een uitwisseling te komen. Een bezoek aan Shanghai is voorzien in 2020. De samenwerking met het National Museum of Korea wordt verder versterkt door een uitgaande bruikleen voor hun vaste opstelling over keramiek wereldwijd en hun cruciale bijdrage aan het Korea project van het Prinsessehof voor 2021. Over dat project wordt ook weer gesproken met de Korea Foundation. Voor 2023 worden verkennende gesprekken gevoerd met musea in Vietnam.

Voor 2021 bereidt het museum een zeer bijzonder internationaal project voor: internationale topkoks ontwikkelen recepten gebaseerd op de collectie, die zullen worden gebundeld in een kookboek en uiteraard leiden tot de nodige proeverijen met de bijhorende internationale gemeenschappen in het Prinsessehof. Met de aankoop van het werk van Shahpur Pouyan is gestart met de aankoop van hedendaags werk uit de hele wereld *tussen* het Verre Oosten en Europa, van Kirgistan tot Marokko. De nominatie voor de European Museum of the Year Award 2020 is een herkenning van de internationale betekenis.

2. Onderscheiden positionering (versterking actuele keramiek)

Met de nieuwe hedendaagse tentoonstellingen laat Keramiekmuseum Prinsessehof zien dat het nationaal agenderend is op het vlak van keramiek. We zijn bijvoorbeeld trots dat we Jennifer Tee bereid hebben gevonden bij ons haar keramisch werk te tonen, terwijl ze doorgaans enkel nog in het buitenland exposeert.

Die agenderende rol groeit ook op internationaal vlak. Het werk van Shahpur Pouyan is meteen in bruikleen gevraagd door het Victoria & Albert Museum, nog voordat wij het in 2021 zelf tentoonstellingen. Met deze aankopen willen wij ook de vernieuwing van de keramiek in geheel Azië stimuleren.

Na het succes van de tentoonstelling *In Motion*, die we einde 2017 openden ter gelegenheid van onze

100ste verjaardag en de herinrichting, bereiden we voor 2020 opnieuw een hedendaagse tentoonstelling met grote hedendaagse installaties voor van binnen- en buitenlandse kunstenaars.

3. Presenteren buiten de muren (extra inspanningen voor internationaal gerichte presentaties en nationaal het inzetten van teasers)

De presentaties in het Medisch Centrum Leeuwarden zijn voortgezet. Andere presentaties buiten de muren worden door de financiële positie en de beperkte capaciteit niet uitgevoerd ten voordele van sterke presentaties in het museum zelf. We hebben geleerd dat we geen teasers in de randstad nodig hebben om bezoekers naar Leeuwarden te trekken. Wel wordt een aanzienlijke bruikleen opgenomen in de vaste presentatie over keramiek wereldwijd in het National Museum of Korea in Seoul. Een bijdrage aan een reizende (commerciële) tentoonstelling door China is in bespreking.

4. Verbeteren van de financiële exploitatie (focus op winkel, horeca en evenementen)

De exploitatie gaan we verder versterken door de aantrekkingskracht van Nassau, M.C. Escher, onze tuin en de theesalon. De kosten gaan voor de baten, dus we gaan in 2020 net zoals in 2017 investeren.

Nieuwe makers/talentontwikkeling

In de acties om in 2019-2020 de presentatieafspraken educatie 2017-2020 te halen zitten activiteiten met andere leeftijdscategorieën dan de kleuters waarvoor we in gewone jaren middelen en tijd voor hebben. In samenwerking met het EKWC en scholen in Friesland hebben we plannen voor een *residency* plek gecombineerd met een *maker space*, maar die plannen kunnen enkel als er extra middelen komen, hetzij in de vorm van subsidies hetzij door meer bezoekers te bereiken met ander aanbod.

Werkgeverschap artiesten/kunstenaars

Vanaf de heropening past het Prinsessehof als nationaal museum – *noblesse oblige* – voor alle presentaties de regeling kunstenaarshonoraria toe. De toepassing gaat wel ten koste van het aantal presentaties en het aantal kunstenaars die het museum kan presenteren (en werk verschaffen).

Inkoopbeleid

In 2016 is er een inkoopbeleid opgesteld met als doel de inkoop verder te professionaliseren. De wet en regelgeving staan in dit beleid beschreven en de diverse rollen en verantwoordelijkheden zijn benoemd. In een flowchart zijn de te nemen stappen overzichtelijk weergegeven. In 2020 wordt vanuit de werkgroep circulariteit en duurzaamheid het inkoopbeleid in die richting doorontwikkeld, alsook een versterking van de kostenefficiëntie en de verbinding met relatiemanagement en sponsoring.

AVG

Per 25 mei 2018 geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Privacyrechten worden door deze verordening versterkt en uitgebreid. Dit is in 2018 omgezet in beleid, interne processen, informatie op onze website, volledig geïmplementeerd en operationeel. De werkgroep die het uitwerkte komt jaarlijks bij elkaar om de werking te evalueren.

Governance Code Cultuur

De bestuurlijke organisatie van Keramiekmuseum Prinsessehof werkt volgens het bestuur-toezicht model met een raad van toezicht en een bestuur, bestaande uit de directeur-bestuurder. De raad van toezicht is toezichthouder en toetst het algemene beleid en de strategie, volgt de uitvoering daarvan en keurt de door externe accountant gecontroleerde jaarrekening goed. Deze laatste wordt gepresenteerd in een meerjarenperspectief. De raad adviseert het bestuur en ondersteunt waar nodig bij het leggen en onderhouden van externe contacten. Ook keurt zij bijzondere investeringen en leningen goed en benoemt, beoordeelt en ontslaat het bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

De Governance Code Cultuur 2019 wordt volledig toegepast:

- De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te beheren. Dit blijkt uit de missie, de kerntaken (collectietaak, publiekstaak, bedrijfstaak) en de doelstellingen van de organisatie, alsook de in dit jaarverslag besproken resultaten met betrekking tot elke kerntaak.
- De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur 2019 toe en licht toe hoe ze dat heeft gedaan. De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af. Deze paragraaf kan worden beschouwd als die 'pas toe én leg uit' voor de principes en 'pas toe óf leg uit' voor de aanbevelingen. Bij de opstelling van de nieuwe statuten van de stichting is de Governance Code Cultuur 2019 volledig gevolgd. Zo is de maximale termijn van toezichthouders voortaan beperkt tot tweemaal vier jaar.
- Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. Dit is verankerd in de nieuwe statuten, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement, die in 2019 zijn ontwikkeld en in 2020 worden vastgesteld.
- Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Deze rolverdeling is onderwerp van de profielschets van de raad van toezicht, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement, dat in concept in de raad met het bestuur zijn besproken. Ze zullen begin 2020 worden goedgekeurd.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Die verantwoordelijkheid is up-to-date geformuleerd in de nieuwe statuten en in het bestuursreglement. De arbeidsovereenkomst met de directeur-bestuurder wordt omwille van de wijzigingen in de bestuursstructuur voorzien van een addendum.
- Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. Hoewel de zorgvuldige omgang met de mensen voor het bestuur vanzelf spreekt, is het ook een voortdurend aandachtspunt van de ondernemingsraad, die erover met het bestuur minstens viermaal per jaar in gesprek gaat. Tweemaal is daar ook een lid van de raad van toezicht bij aanwezig. In het bestuursreglement is echter ook de speciale rol van de controller opgenomen, die voortaan wordt vervuld door het hoofd Finance & Control.
- De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. De uitvoering is uitgewerkt in het profiel van de raad van toezicht en het reglement van de raad van toezicht. Ter voorbereiding van de raadsvergaderingen geven de raadscommissie Organisatie & Remuneratie vorm aan de werkgeversrol, waarbij ook de rolverdeling tussen raad van toezicht en bestuur ter sprake komt, en de raadscommissie Audit & Financiën aan het financiële toezicht, daarbij bijgestaan door de door de raad van toezicht aangestelde onafhankelijke accountant. Advies bij strategie en positionering van het museum wordt besproken in de voltallige raad.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij de deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Bij de werving van nieuwe leden maakt de raad van toezicht gebruik van een gepubliceerde procedure en een vooraf vastgestelde profielschets van de raad van toezicht. Bijkomend vindt er voortaan ook een toetsing van voorgedragen leden en van de gehanteerde procedure door de minister plaats. In december 2019 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden met behulp van de methodiek van Cultuur+Ondernemen. (In 2020 wordt dit uitgevoerd met een externe begeleider, zoals de Governance Code Cultuur 2019 minstens driejaarlijks voorschrijft.) Omwille van de complexe opdracht is besloten de raad op de maximale sterkte van negen leden te houden.

Tot 16 december 2019 werd het toezicht op de stichting Keramiekmuseum Het Princessehof uitgeoefend door stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof. Sinds 17 december 2019 heeft de stichting Keramiekmuseum Princessehof een eigen raad van toezicht. Omdat die raad bestaat uit dezelfde negen leden als de raad van toezicht van de stichting Beheer, is er sprake van continuïteit.

Naast de gebruikelijke vier vergaderingen in het verslagjaar was er op 25 november 2019 een extra vergadering over de financiële prognose van 2019 en de vooruitzichten op 2020 en 2021-2024. In de vergadering van 25 maart 2019 is mevrouw R. van Wijk benoemd als nieuw lid, op 24 juni 2019 de heer H. Khalidi. Mevrouw L. Vos en de heer C. Groeneveld zijn op 25 maart 2019 benoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Op 12 december 2019 heeft de raad de individueel voorbereide zelfevaluatie besproken.

Voorafgaand aan de vergaderingen van de raad was er driemaal een bijeenkomst van de commissie Audit & Financiën met het bestuur en het hoofd Finance & Control, eenmaal ter bespreking van de jaarrekening, eenmaal van de prognose 2019 en eenmaal van de begroting 2020. Bij elke vergadering is telkens een ander lid van het management team uitgenodigd om de vergadering bij te wonen. De vergadering zelf wordt telkens voorbereid door de voorzitter en de directeur-bestuurder. Op 16 mei 2019 gaf de commissie Organisatie & Remuneratie door een beoordelings- en planningsgesprek met de directeur-bestuurder vorm aan de werkgeversrol van de raad van toezicht. Op 25 maart, 23 september en 12 december woonde een lid van de raad een vergadering van de ondernemingsraad met het bestuur bij en op 25 maart had de raad als geheel een gesprek met de ondernemingsraad. In de vergaderingen zijn de jaarstukken 2018 en de begroting 2020 beoordeeld en goedgekeurd en heeft de raad akkoord gegeven op de strategie voor het meerjarenbeleid voor 2021-2024. Er wordt een kwartaalrapportage verstrekt aan de raad van de activiteiten en de raad ontvangt deelbeleidsplannen.

In 2019 zijn tevens in de raad van toezicht besproken: toepassing Governance Code Cultuur 2019 in de nieuwe statuten, heroriëntatie culturele basisinfrastructuur Provinsje Fryslân, ontwikkelingen Erfgoedwet en nationale basisinfrastructuur (BIS), update analyse weerstandsvermogen, managementletter en reactie bestuur. Daarnaast staat periodiek ingepland: ingekomen stukken, kwartaalrapportages, voortgang organisatie- & personeelsplan 2017-2024, terugkoppeling ondernemingsraad, functionering bestuur en raad, nevenfuncties bestuur en leden raad van toezicht.

Fair Practice Code

Keramiëkmuseum Prinsessehof was een van de eerste musea om de Fair Practice Code toe te passen omdat we dit niet meer dan billijk vinden. Kunstenaars en vormgevers krijgen een vergoeding voor de bruikleen van eigen werk dat niet een commercieel serieproduct is en voor de tijd die ze in projecten met het museum investeren. Om het voor het museum betaalbaar te houden, hebben we wel twee grenzen in de berekening aangebracht. Ten eerste verhoudt het budget kunstenaarshonorarium zich op een redelijke en vooraf bepaalde wijze tot het budget van het volledige tentoonstellingsproject. Ten tweede is de vergoeding begrensd voor presentaties die langer lopen dan een half jaar. Zonder deze begrenzings zou de Fair Practice Code tot gevolg hebben dat Keramiëkmuseum Prinsessehof minder vaak hedendaagse kunst kan presenteren en dan vooral minder van aankomend talent. Beide zijn vast nooit de bedoeling geweest van de code. Alsnog heeft de toepassing van de code zonder dekking een negatief effect op de mogelijkheden van de programmering.

Code Culturele Inclusiviteit & Diversiteit

Programma

Met de beroemde collectie die Oost en West verbindt, is Keramiëkmuseum Prinsessehof van zichzelf een inclusief en divers museum. Er is niet alleen aandacht voor de rest van de wereld als die in contact komt met het westen, zoals met de VOC in Zuidoost-Azië, maar ook voor de zelfstandige geschiedenis van diverse plekken. Zo is er in de tentoonstelling Gezonken schatten: geheimen van de Maritieme Zijderoute ook aandacht voor de onderlinge uitwisseling in de regio lang voordat er contacten met het westen waren. Sinds 2019 besteedt het museum ook expliciet aandacht aan vernieuwende hedendaagse keramiëk van het Midden-Oosten. De aankoop van werk van de Iraanse kunstenaar Shahpour Pouyan, is de eerste stap in die ontwikkeling. Onder het motto 'hoge kwaliteit, lage drempel' zorgen we dat onze publieksinformatie uitnodigt tot langer kijken en meer zien.

Publiek

Ons museum moet voor iedereen toegankelijk zijn. We ontvangen de die hard keramiekgeïnteresseerde, maar willen via het Nassau paleis en laagdrempelige context ook bereikbaar zijn voor bredere cultuurgeïnteresseerden en toeristen.

Ons educatief programma is een belangrijk middel om jonge Leeuwarders in aanraking te brengen met het erfgoed van verschillende culturen. Zeker in Leeuwarden, waar in sommige wijken 60% van de kinderen in armoede leeft, is deze functie des te belangrijker. Onze onderwijsprogramma's zijn ook een belangrijke manier om kinderen (en ouders) met een niet-Nederlandse achtergrond (17% van de Leeuwarders) te bereiken.

Onze bezoekers zijn van alle leeftijden. We nemen drempels voor oudere bezoekers zoveel mogelijk weg. Ook bieden we speciale rondleidingen voor mensen met dementie, waarbij deelnemers door het delen van herinneringen en associaties samen museumobjecten tot leven brengen. Het museum is volledig toegankelijk voor mensen met een beperking, die sinds de heropening in 2017 via de gewone ingangen naar binnen kunnen.

Personeel

Keramiekmuseum Prinsessehof is lid van de cao Musea, die volledig wordt gevolgd. Alle functies zijn beschreven, extern getoetst aan het cao functiehandboek en passen in een samenhangend functiehuis. Alle regelingen zijn generiek en nooit op een medewerker toegespitst. Gratificaties worden enkel organisatiebreed en als fixed fee uitgekeerd, niet in verhouding tot het loon, zodat medewerkers in lagere loonschalen er relatief meer aan hebben.

Een culturele organisatie als de onze staat of valt met zijn menselijk kapitaal. Van de betaalde medewerkers is een deel werkervaringsplaats en reïntegratietraject. Ook bij onze 200 vrijwilligers, een veelkleurige groep van schoolverlaters tot gepensioneerden, zijn er mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Met 50 stageplaatsen per jaar bieden we jongeren waardevolle praktijkervaring.

Partners

Keramiekmuseum Prinsessehof heeft een veelheid aan partners waarmee het inclusiviteit en diversiteit bereikt:

Culturele partners: Fries Museum, Tresoar, Tryater en Historisch Centrum Leeuwarden.

Educatiepartners: Keunstwurk (PO Kunstmenu gemeente Leeuwarden), MBO-scholen Friese Poort en Friesland College, HBO partner NHL Stenden. Maatschappelijke partners: Talant, KwadrantGroep, Zienn, Fier, Medisch Centrum Leeuwarden.

Gelieerde stichtingen

Aan Stichting Keramiekmuseum Prinsessehof zijn de volgende stichtingen gelieerd:

Stichting Fries Museum

Stichting Monumenten Fries Museum/Keramiekmuseum Prinsessehof

Stichting Collectiefonds Fries Museum en Keramiekmuseum Prinsessehof

Voor een overzicht van transacties die hebben plaatsgevonden tussen Stichting Prinsessehof en de gelieerde stichtingen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.10 van de jaarrekening.

Continuïteit van de instelling

Veruit de grootste positieve impact op onze continuïteit in 2019 is veroorzaakt door de beslissing van de minister om het bestemmingsfonds OCW vrij te geven. Eindelijk kunnen we onze resultaten inzetten zoals het bij een not-for-profit organisatie hoort: investeren in de kerntaken van de organisatie ten dienste van haar maatschappelijke taak. De minister heeft zo op een belangrijke manier bijgedragen aan de toekomst en daar zijn we haar dankbaar voor.

We hadden ambitie en plannen genoeg voor een geslaagde BIS-aanvraag. Toch zijn we blij met de zekerheid die de Erfgoedwet biedt. Omdat we het nog steeds moeten doen met de bijdrage die tijdens de besparingsronde in 2012 is vastgesteld, inclusief de veel te lage bijdrage voor onze wettelijke taak ten aanzien van de wereldvermaarde collectie, en dat de overheveling naar de Erfgoedwet er niet op wijst dat daar verandering in komt, is ontwikkeling evenwel niet evident. Eens te meer zijn we ons ervan bewust dat we onze ontwikkeling zelf moeten realiseren. We gaan van harte bijdragen aan

landelijke spreiding en een diverser cultuuraanbod en -bereik. Kansen te over. We hebben een goede balans gevonden tussen risico's nemen en zekerheid inbouwen. We zien de toekomst dan ook met vertrouwen tegemoet.

Leeuwarden, 23 maart 2020

drs. K.J.R. Callens, directeur-bestuurder

1.3 BEGROTING KERAMIEKMUSEUM PRINCESSEHOF 2020

B A T E N		L A S T E N	
Eigen inkomsten		1.Personeelslasten	1.357.399
1.Publieksinkomsten binnenland (2+3)	360.000	2.Huisvestingslasten	546.000
2.Kaartverkoop	175.000	3.Afschrijvingen	50.000
3.Overige publieksinkomsten	185.000	4.Aankopen	90.000
4.Publieksinkomsten buitenland	0	5.Overige lasten	593.450
5.Totaal Publieksinkomsten (1+4)	360.000	TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)	2.636.849
6.Sponsorinkomsten	0	6.Saldo uit gewone bedrijfsvoering [Totale Baten - Totale Lasten]	0
7.Vergoeding coproducent	0	7.Saldo rentebaten / - lasten	0
8.Overige directe inkomsten	0	8.Mutaties Aankoopfonds	0
9.Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	0	EXPLOITATIERESULTAAT (6+7+8)	0
10.Totaal directe inkomsten (5+9)	360.000		
11.Indirecte inkomsten	285.229		
12.Private middelen - particulieren incl. Vrienden	17.500		
13.Private middelen - bedrijven	0		
14.Private middelen - private fondsen	75.000		
15.Private middelen - goede doelenloterijen	0		
16.Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	92.500		
17.Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	713.729		
18.Baten in natura	0		
Subsidies			
19.Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.543.120		
20.OCW: Reg. Spec. Cult. Bereik (publ. act.)	1.330.960		
21.OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0		
22.OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	212.160		
23.OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0		
24.Totaal structureel Provincie	0		
25.Totaal structureel Gemeente	280.000		
26.Totaal structurele publieke subs. overig	0		
27.Totale structurele subsidies (19+24+25+26)	1.823.120		
28.Incidentele publieke subsidies	40.000		
29.Totaal subsidies (27+28)	1.863.120		
TOTALE BATEN 17+18+29	2.636.849		

1.4 TOELICHTING EIGEN VERMOGEN

Het resultaat boekjaar 2019 is € 144.704 voordelig. Dit bedrag wordt bestemd op de wijze die is aangegeven in het volgende overzicht. Daarnaast is het bestemmingsfonds OCW vervallen. Hierdoor vindt een verschuiving plaats van middelen binnen het eigen vermogen.

	Totaalbedrag 31.12.2018	Resultaat 2019	Totaalbedrag 31.12.2019
	€	€	€
Algemene reserve	610.101	65.870	599.300
Bestemmingsfonds OCW (2017-2020)	171.166	-171.166	0
Bestemmingsreserves	0	250.000	326.671
	<u>781.267</u>	<u>144.704</u>	<u>925.971</u>

2. JAARREKENING 2019

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (NA RESULTAATBESTEMMING)

Model I

	31.12.2019		31.12.2018	
	€	€	€	€
ACTIVA				
I Immateriële vaste activa	0		0	
II Materiële vaste activa	481.538		539.283	
III Financiële vaste activa	0		0	
Totale vaste Activa		481.538		539.283
IV Voorraden	72.153		72.212	
V Vorderingen	214.310		347.717	
VI Effecten	0		0	
VII Liquide middelen	513.317		252.090	
Totale vlottende Activa		799.780		672.020
Totale Activa		1.281.318		1.211.302

	31.12.2019		31.12.2018	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen				
I Algemene reserve	675.971		610.101	
II Bestemmingsreserve collectie	50.000		0	
II Bestemmingsreserve projecten	200.000		0	
III Bestemmingsfondsen	0		171.166	
Totale eigen vermogen		925.971		781.267
VI Aankoopfonds		0		0
Voorzieningen				
VII Groot onderhoud gebouwen/installaties	0		0	
VIII Overige voorzieningen	10.564		9.461	
Totale Voorzieningen		10.564		9.461
Langlopende Schulden				
IX Langlopende schulden	0		0	
Totale Langlopende Schulden > 1 jaar		0		0
Kortlopende schulden				
X Kortlopende schulden	344.783		420.574	
Totale kortlopende schulden < 1 jaar		344.783		420.574
Totale Passiva		1.281.318		1.211.302

2.2 CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING PRINCESSEHOF 2019

Model IIB	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2019	2019	2018
B A T E N	€	€	€
<u>Eigen inkomsten</u>			
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3)	366.708	350.000	861.988
2. Kaartverkoop	230.663	185.000	603.594
3. Overige publieksinkomsten	136.045	165.000	258.394
4. Publieksinkomsten buitenland	0	0	0
5. Totaal Publieksinkomsten (1+4)	366.708	350.000	861.988
6. Sponsorinkomsten	0	0	0
7. Vergoeding coproducent	0	0	0
8. Overige directe inkomsten	0	0	0
9. Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	0	0	0
10. Totaal directe inkomsten (5+9)	366.708	350.000	861.988
11. Indirecte inkomsten	413.949	282.500	459.964
12. Private middelen - particulieren incl. Vrienden	0	12.500	6.748
13. Private middelen - bedrijven	0	0	0
14. Private middelen - private fondsen	302.640	5.000	108.859
15. Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0
16. Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	302.640	17.500	115.607
17. Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	1.083.297	650.000	1.437.559
18. Baten in natura	0	0	0
<u>Subsidies</u>			
19. Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.587.547	1.506.300	1.543.120
20. OCW : Reg. spec. cult. bereik (publ. act.)	1.375.387	1.299.203	1.330.960
21. OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0	0	0
22. OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	212.160	207.097	212.160
23. OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0	0	0
24. Totaal structureel Provincie	0	0	0
25. Totaal structureel Gemeente	280.000	280.000	280.000
26. Totaal structurele publieke subs. overig	0	0	0

27. Totale structurele subsidies (19+24+25+26)	1.867.547	1.786.300	1.823.120
28. Incidentele publieke subsidies	77.900	40.000	2.100
29. Totaal subsidies (27+28)	1.945.447	1.826.300	1.825.220
TOTALE BATEN (17+29)	3.028.744	2.476.300	3.262.779

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2019	2019	2018
LASTEN	€	€	€
1. Personeelslasten	1.554.713	1.359.148	1.531.714
2. Huisvestingslasten	392.757	442.000	431.682
3. Afschrijvingen	74.964	75.000	78.297
4. Aankopen	127.556	90.000	56.697
5. Overige lasten	734.050	510.152	831.253
TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)	2.884.040	2.476.300	2.929.643
6. Saldo uit gewone bedr.voering	144.704	0	333.136
7. Saldo rentebaten / -lasten	0	0	0
8. Mutaties Aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT (6+7+8)	144.704	0	333.136

PERSONEEL EN VRIJWILLIGERS	Huidig		Begroting		Vorig	
	boekjaar				boekjaar	
<i>Specificatie personeelslasten</i>	€	fte	€	fte	€	fte
1. Waarvan vast contract	862.842	12,67	786.346	13,15	865.465	17,00
2. Waarvan tijdelijke contract	8.087	0,14	0	0	41.562	1,0
3. Waarvan inhuur	683.784	x	572.802	x	624.687	x
4. Personeelslasten totaal (1+2+3)	1.554.713	12,81	1.359.148	13,15	1.531.714	18,0
<i>Vrijwilligers</i>		aantal		aantal		aantal
5. Vrijwilligers fte		3,04		6,67		2,83
6. Vrijwilligers personen		73		80		68

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de aanvullende toelichting op de exploitatierekening.

2.3 CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING PRINCESSEHOF 2019

Model IIc

FUNCTIONEEL → CATEGORIAAL ↓ BATEN	Totaal	Publieks- activitei- ten	Collectie- beheer	Algemeen beheer
Eigen inkomsten				
1.Publieksinkomsten binnenland	366.708			
2.Kaartverkoop	230.663	230.663		
3.Overige publieksinkomsten	136.045	136.045		
4.Publieksinkomsten buitenland				
5.Totaal Publieksinkomsten	366.708			
6.Sponsorinkomsten				
7.Vergoeding coproducent				
8.Overige directe inkomsten				
9.Totaal overige directe inkomsten				
10.Totaal directe inkomsten	366.708			
11.Indirecte inkomsten	413.949	261.193	93.046	59.710
12.Private middelen - particulieren incl. Vrienden				
13.Private middelen - bedrijven				
14.Private middelen - private fondsen	302.640	302.640		
15.Private middelen - goede doelenloterijen				
16.Totaal bijdragen uit private middelen	302.640			
17.Totaal eigen inkomsten	1.083.297			
18.Baten in natura				
Subsidies				
19.Totaal structureel OCW	1.587.547			
20.OCW: Reg. spec. cult. bereik (publ. act.)	1.375.387	551.917		823.470
21.OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting				
22.OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	212.160		212.160	
23.OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap				
24.Totaal structureel Provincie				
25.Totaal structureel Gemeente	280.000			280.000
26.Totaal structurele publieke subs. overig				
27.Totale structurele subsidies	1.867.547			
28.Incidentele publieke subsidies	77.900		77.900	
29.Totaal subsidies	1.945.447			

TOTALE BATEN	3.028.744	1.482.458	383.106	1.163.180
FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieks-	Collectie-	Algemeen
CATEGORIAAL ↓		activitei-	beheer	beheer
LASTEN		ten		
1.Personeelslasten	1.554.713	965.211	209.411	380.091
2.Huisvestingslasten	392.757			392.757
3.Afschrijvingen	74.964			74.964
4.Aankopen	127.556		127.556	
5.Overige lasten	734.049	497.201	29.721	207.127
TOTALE LASTEN	2.884.040	1.462.412	366.688	1.054.940
6.Saldo uit gewone bedr.voering	144.704	20.046	16.418	108.240
7.Saldo rentebaten / -lasten				
8.Mutaties Aankoopfonds				
EXPLOITATIERESULTAAT	144.704	20.046	16.418	108.240

TOELICHTING OP DE GEHANTEERDE VERDEELSLEUTELS

- De baten en lasten worden toegerekend aan de museale functies indien dit op objectieve gronden mogelijk is. Indien dit niet mogelijk is worden de baten en lasten verantwoord onder Algemeen Beheer. Bij de toerekening aan de museale functies wordt een consistente gedragslijn gehanteerd over de jaren.
- De personeelslasten worden toegerekend op basis van de functiebeschrijvingen van de medewerkers en de daarbij behorende door de directie vastgestelde gewenste inzet per museale functie.
- De subsidie OCW – regeling specifiek cultuurbereik - wordt toegerekend deels aan algemeen beheer en deels aan publieksactiviteiten. Uitgangspunt hierbij is dat de kosten voor algemeen beheer volledig worden gedekt uit subsidie OCW.
- De subsidie OCW – erfgoed onderdeel collectiebeheer - wordt volledig toegerekend aan collectiebeheer.

OCW kent drie functies:

- Publieksactiviteiten
- Collectiebeheer
- Algemeen beheer

2.4 KASSTROOMOVERZICHT

	2019	2018
	€	€
I KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Exploitatieresultaat	144.704	333.136
Aanpassen voor:		
Afschrijving materiële vaste activa	57.745	66.400
Mutatie bestemmingsfonds OCW	-171.166	0
Mutatie bestemmingsreserve	171.166	0
Mutatie voorzieningen	1.103	1.238
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u>203.552</u>	<u>400.774</u>
Mutatie in voorraden	59	-32.387
Mutatie vorderingen	133.407	144.950
Mutatie kortlopende schulden	-75.791	-430.688
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u><u>261.227</u></u>	<u><u>82.649</u></u>
II KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investeringen in materiële vaste activa	0	0
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<u>0</u>	<u>0</u>
III KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie egalisatierekening investeringsbijdragen	0	0
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	<u>0</u>	<u>0</u>
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (I + II + III)	<u><u>261.227</u></u>	<u><u>82.649</u></u>
Liquide middelen einde boekjaar	513.317	252.090
Liquide middelen begin boekjaar	252.090	169.441
Mutatie liquide middelen	<u><u>261.227</u></u>	<u><u>82.649</u></u>

2.5 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De jaarrekening van Stichting Keramiekmuseum Princessehof is opgesteld conform de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven. De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft per 1-1-2010 een richtlijn opgesteld met specifieke bepalingen voor kleine organisaties zonder winststreven die tot die datum waren aangewezen op Richtlijn 640. De Richtlijn is opgenomen in onderdeel C van de bundel Richtlijnen voor de jaarverslaggeving van kleine rechtspersonen. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten.

Het boekjaar van Stichting Keramiekmuseum Het Princessehof is gelijk aan het kalenderjaar. Als inrichtingseis voor de samenstelling van de jaarrekening hebben gediend de vormvoorschriften zoals die zijn verwoord in het 'Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap'.

MUSEALE COLLECTIE

De museale collectie is niet gewaardeerd.

ACTIVA

Materiële vaste activa

Er wordt afgeschreven op basis van de volgende grondslagen:

- Op gebouwen en terreinen wordt niet afgeschreven omdat deze niet geactiveerd worden.
- Duurzame goederen die aangeschaft worden naar aanleiding van een investeringsbesluit dat in totaal minimaal € 2.500 bedraagt, worden geactiveerd. Bedragen lager dan € 2.500 worden niet geactiveerd, maar ten laste gebracht van de exploitatie in het jaar van aanschaf.
- Duurzame goederen die worden aangeschaft ten behoeve van een presentatie of project worden niet geactiveerd maar ten laste gebracht van het presentatie- of projectbudget.
- Duurzame goederen worden in het jaar van aanschaf over het gehele jaar afgeschreven
- De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Automatisering	5 jaar/20%
Inventaris kort	5 jaar/20%
Inventaris lang	10 jaar/10%
Presentatiemiddelen	10 jaar/10%
Installaties	10 jaar/10%
Vaste inrichting	10 jaar/10%
Museale collectie variabel	

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vorraden

De eindvoorraad nog te verkopen museumkaarten en de voorraden in de museumwinkel worden op de balans opgenomen tegen de inkoopprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

PASSIVA

Eigen vermogen

Er is geen specifieke grondslag voor het eigen vermogen.

Voorzieningen

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening jubilea wordt gewaardeerd tegen contante waarde. De overige voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De langlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. Het aflossingsbedrag voor het komende jaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

RESULTAATBEPALING

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht of ze tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum gerealiseerd zijn. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor balansdatum, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende primaire financiële instrumenten. Dit betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Derivaten worden niet gebruikt. Er is geen sprake van secundaire instrumenten.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst-en-verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst-en-verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

EIGEN INKOMSTENPERCENTAGE

Het eigen inkomstenpercentage is de verhouding tussen de eigen inkomsten en de structurele subsidie. Het betreft: totaal eigen inkomsten/totaal structurele subsidies (OCW en ander

ministeries, provincies, gemeenten en ander overheden) x 100. Het gaat dus niet om het aandeel eigen inkomsten ten opzichte van de totale baten.

PRESTATIES: ACTIVITEITEN EN BEREIK

Officieel bezoek

De bezoekcijfers, inclusief die voor tentoonstellingen en onderwijs, zijn gebaseerd op de registratie bij binnenkomst in de kassa. Van bezoekers met een museumkaart wordt de kaart gescand in de kassa. Tegelijkertijd wordt dit automatisch geregistreerd bij Stichting Museumkaart. Bij openingen van tentoonstellingen wordt een teller gebruikt voor het registreren van de bezoekers en de verwerking in de kassa.

Websitebezoek

Websitebezoek wordt via een analysetool van de website van het museum opgevraagd. Dit betreft zowel het aantal bezoeken als het aantal unieke bezoekers.

Tentoonstellingen

Dit is het aantal gerealiseerde tentoonstellingen van het museum in het boekjaar.

Schoolgebonden en openbare activiteiten

In het boekingsprogramma van het museum worden zowel de activiteiten voor de individuele bezoeker vastgelegd als de schoolgebonden activiteiten. Daarbij wordt voor groepen soms een schatting gemaakt (bijvoorbeeld bij rondleidingen) van de gemiddelde groepsgrootte. Deze schatting is gebaseerd op ervaringscijfers. Voor de instaprondleidingen en de rondleidingen van de maand wordt het aantal deelnemers bij de start van de rondleiding geteld en verwerkt in de kassa.

Stelselwijziging

In 2019 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. Bestuur en directie van het Fries Museum / Keramiekmuseum Prinsessehof hebben op basis van de uitkomsten van 2018, de vermogenspositie en de begroting voor 2019 met inbegrip van de meerjarig toegekende subsidies geen aanleiding te veronderstellen dat de continuïteit op enigerlei wijze in het geding is. Indien deze aanname ter discussie staat, zal door de directie en het bestuur actie worden ondernomen om de continuïteit te waarborgen.

Toerekening

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Overheidsbijdragen en -subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling kan aantonen aan de voorwaarden te hebben voldaan.

2.6 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

ACTIVA

II Materiële vaste activa

Het verloop van deze post in 2019 is als volgt:

	Gebouwen & terreinen	Inventaris & aut.	Beveiligings- installaties	Totaal
	€	€	€	€
Aanschafwaarde				
Aanschafwaarde per 31.12.2018	642.851	154.512	54.113	851.476
Desinvestering 2019	0	0	0	0
Investerings 2019	12.835	4.384	0	17.219
Aanschafwaarde per 31.12.2019	655.686	158.896	54.113	868.695
Afschrijvingen				
Afschrijvingen t/m 31.12.2018	127.738	140.836	43.618	312.192
Afschrijving desinvestering	0	0	-	-
Afschrijvingen 2019	65.568	6.772	2.625	74.965
Afschrijvingen t/m 31.12.2019	193.306	147.608	46.243	387.157
Boekwaarden				
Boekwaarde per 31.12.2018	515.112	13.676	10.945	539.283
Boekwaarde 31.12.2019	462.380	11.288	7.870	481.538

IV Voorraden

	31.12.2019	31.12.2018
	€	€
Per 31 december 2019 zijn onderstaande voorraden opgenomen tegen inkoopprijs:		
Museumwinkel	69.820	69.565
Museumkaarten	2.333	2.647
	<u>72.153</u>	<u>72.212</u>

V Vorderingen

	31.12.2019	31.12.2018
	€	€
Vordering op verbonden partijen: Stichting Fries Museum	11.417	184.950
Debiteuren	4.553	17.969
<i>Overige vorderingen</i>		
Belastingdienst – te verrekenen b.t.w.	39.209	25.003
Tentoonstelling Made in Holland	59.500	0
Stichting Museumkaart	40.334	94.824
Mondriaan Fonds aankopen	44.000	0
Diversen	10.733	2.649
Vooruitbetaalde posten – overlopende abonnementen	4.564	22.322
	<u>214.310</u>	<u>347.717</u>

Toelichting:

De vordering op het Fries Museum betreft voor het grootste deel de te verrekenen kosten van inhuur van personeel. Ingehuurd personeel is werkzaam voor beide organisaties.

De vordering i.v.m. de tentoonstelling Made in Holland heeft betrekking op toegekende subsidies die nog ontvangen moeten worden.

De vordering op het Mondriaan Fonds heeft betrekking op de toegekende aankoopsubsidie van € 80.000 waarvan € 36.000 reeds is ontvangen als voorschot.

VII Liquide middelen

	31.12.2019	31.12.2018
	€	€
Kas	12.468	57.801
Kas entreebalie, theesalon en museumwinkel	1.437	1.437
Rabobank, Rekening courant	497.959	191.399
Rabobank, Doelreserveren	1.453	1.453
Totaal	<u>513.317</u>	<u>252.090</u>

PASSIVA

Eigen vermogen

Overzicht algemene reserve en bestemmingsfonds OCW algemeen

	Totaalbedrag 31.12.2018	Resultaat 2019	Totaalbedrag 31.12.2019
	€	€	€
Algemene reserve	610.101	-10.801	599.300
Bestemmingsreserves	0	326.671	326.671
Bestemmingsfonds OCW (2017-2020)	171.166	-171.166	0
	<u>781.267</u>	<u>144.704</u>	<u>925.971</u>

VIII Overige voorzieningen

Voorziening jubilea

Saldo 01.01.2019

9.461

Mutatie 2019

1.103

Saldo per 31.12.2019

10.564

X Kortlopende schulden < 1 jaar

	31.12.2019	31.12.2018
	€	€
Schulden aan leveranciers/verb.partijen	156.650	273.905
Belastingen en sociale verzekeringen	0	0
Schulden inzake pensioenen	0	0
Verlofrestanten	25.705	43.969
	<u>182.355</u>	<u>317.874</u>

Overige schulden

Accountantskosten

5.150

5.075

Huisvestingskosten

7.551

4.067

Diverse kosten

5.071

18.607

Totaal

17.772

27.749

Overlopende passiva

Mondriaan Fonds – aankopen 2020-2021

45.000

33.900

Provincie Fryslân, bijdrage tentoonstelling Gezonken Schatten

47.000

Vakantiegeld

25.355

26.051

Club Ceramique

27.300

15.000

144.655

74.951

Totaal kortlopende schulden

344.782

420.574

PENSIOENREGELING

Stichting Keramiekmuseum Princessehof heeft haar pensioenen ondergebracht bij het ABP. Deze regeling is een toegezegde pensioenregeling. Het Princessehof heeft ingeval van tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds geen andere verplichting dan toekomstige hogere premies. Statutair is de maximale premie vastgesteld op 24%.

Op 31 december 2019 was de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,8%.

Wet Normering Topinkomens

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2019: € 194.000.

De WNT is van toepassing op topfunctionarissen. Als topfunctionarissen worden aangemerkt de leden van het hoogste uitvoerende orgaan (RvB of bestuur) en de leden van het toezichthoudende orgaan (RvC of RvT).

Gegevens m.b.t. WNT (Wet Normering Topinkomens)

Raad van Toezicht Stichting Keramiekmuseum Princessehof

Raad van Toezicht: Onbezoldigd

De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)

De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart

De heer drs. C. Groeneveld

De heer H. Khalidi

Mevrouw mr. D. Kingma

De heer R. Mulder (vice vz.)

De heer ir. J.W.G. Vernooij

Mevrouw E. Vos MSM (secr.)

Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

Er is sprake van een gezamenlijke bedrijfsvoering voor Stichting Fries Museum en Stichting Keramiekmuseum Princessehof. De directie werkt voor beide stichtingen, 0,7 fte voor het Fries Museum en 0,3 fte voor het Keramiekmuseum Princessehof, maar staat voor 100% op de loonlijst van het Fries Museum.

Topfunctionarissen

*Inhuur vanuit stichting Fries Museum

**Loonkosten op basis van detacheringspercentages

2019

Naam	K.J.R. Callens
Functie	Directeur - bestuurder
Duur dienstverband	01-01-2019 t/m 31-12-2019
Omvang dienstverband	n.v.t.
<i>Gedetacheerd*</i>	<i>0.3 fte</i>
Bruto Loon**	€ 41.466 (1fte: € 138.221)
Belastbare kostenvergoeding	0
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 6.058 (1 fte € 20.194)
Beëindigingsuitkeringen	n.v.t.
Jaar beëindiging	n.v.t.
Motivering	n.v.t.
Norm (o.b.v. 1 fte)	€ 194.000

2018

Naam	K.J.R. Callens
Functie	Directeur - bestuurder
Duur dienstverband	01-01-2018 t/m 31-12-2018
Omvang dienstverband	n.v.t.
<i>Gedetacheerd*</i>	<i>0.33 fte</i>
Bruto Loon**	€ 42.140 (1fte: € 127.697)
Belastbare kostenvergoeding	0
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 6.039 (1 fte € 18.300)
Beëindigingsuitkeringen	n.v.t.
Jaar beëindiging	n.v.t.
Motivering	n.v.t.
Norm (o.b.v. 1 fte)	€ 189.000

Ten opzichte van de cijfers over 2018 is in de bovenstaande tabel een aanpassing gedaan omdat geconstateerd is dat in de cijfers vorig jaar de effecten van het ter beschikking stellen van een auto niet in de WNT-berekening was opgenomen. Deze correctie leidt niet tot een onverschuldigde betaling in de zin van de WNT.

Nevenactiviteiten

Voor een overzicht van nevenactiviteiten van leden van de raad van toezicht en de directeur, de heer K.J.R. Callens, wordt verwezen naar bijlage 1.

2.7 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

- Het museum heeft een huurovereenkomst met de Gemeente Leeuwarden voor de panden Grote Kerkstraat 9, 11, 13 en 15. Het huurbedrag in 2019 bedroeg € 159.874. De huur wordt jaarlijks geïndexeerd. De looptijd van de overeenkomst bedraagt 1 jaar en wordt automatisch verlengd met 1 jaar en zo steeds verder, tenzij de huurovereenkomst 6 maanden voor het verstrijken van de lopende periode door een van de partijen wordt opgezegd.
- Met ingang van 1 augustus 2012 huurt het museum werkplekken voor medewerkers in het Fries Museum. Het huurbedrag in 2019 bedroeg € 30.000.
- De museale collectie niet gewaardeerd en op de balans opgenomen.
- Het Mondriaan Fonds heeft een subsidie toegekend van € 100.000 voor de jaren 2020 en 2021 voor het collectieprogramma
- Voor de tentoonstelling Gezonken schatten zijn in 2019 toezeggingen gedaan door partijen om financieel bij te dragen aan de tentoonstelling. De tentoonstelling loopt van 07-09-2017 tot 28-06-2020. De bijdrage zal volledig of gedeeltelijk in 2020 na afloop van het project worden verstrekt. De volgende toezeggingen zijn gedaan voor 2020:

- Prins Bernhard Cultuurfonds	€ 15.000
- Mondriaan Fonds	€ 50.000
- Ottema-Kingma Stichting	€ 7.000
- Stichting Van Achterbergh Domhof	€ 15.000
- Sint Anthony Gasthuis	€10.000
- Vereniging Vrienden van Keramiekmuseum Princessehof	€ 5.000
- Vaderlandsch Fonds	€ 2.500

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

Model IIb	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2019	2019	2018
	€	€	€
B A T E N			
<u>Eigen inkomsten</u>			
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3)	366.708	350.000	861.988
2. Kaartverkoop	230.663	185.000	603.594
3. Overige publieksinkomsten	136.045	165.000	258.394
4. Publieksinkomsten buitenland	0	0	0
5. Totaal Publieksinkomsten (1+4)	366.708	350.000	861.988
6. Sponsorinkomsten	0	0	0
7. Vergoeding coproductent	0	0	0
8. Overige directe inkomsten	0	0	0
9. Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	0	0	0
10. Totaal directe inkomsten (5+9)	366.708	350.000	861.988
11. Indirecte inkomsten	413.949	282.500	459.964
12. Private middelen - particulieren incl. Vrienden	0	12.500	6.748
13. Private middelen - bedrijven	0	0	0
14. Private middelen - private fondsen	302.640	5.000	108.859
15. Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0
16. Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	302.640	17.500	115.607
17. Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	1.083.297	650.000	1.437.559
18. Baten in natura	0	0	0
<u>Subsidies</u>			
19. Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.587.547	1.506.300	1.543.120
20. OCW : Reg. spec. cult. bereik (publ. act.)	1.375.387	1.299.203	1.330.960
21. OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0	0	0
22. OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	212.160	207.097	212.160
23. OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0	0	0
24. Totaal structureel Provincie	0	0	0
25. Totaal structureel Gemeente	280.000	280.000	280.000

26. Totaal structurele publieke subs. overig	0	0	0
27. Totale structurele subsidies (19+24+25+26)	1.867.547	1.786.300	1.823.120
28. Incidentele publieke subsidies	77.900	40.000	2.100
29. Totaal subsidies (27+28)	1.945.447	1.826.300	1.825.220
TOTALE BATEN (17+29)	3.028.744	2.476.300	3.262.779

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2019	2019	2018
LASTEN	€	€	€
1. Personeelslasten	1.554.713	1.359.148	1.531.714
2. Huisvestingslasten	392.757	442.000	431.682
3. Afschrijvingen	74.964	75.000	78.297
4. Aankopen	127.556	90.000	56.697
5. Overige lasten	734.049	510.152	831.253
TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)	2.884.040	2.476.300	2.929.643
6. Saldo uit gewone bedr.voering	144.704	0	333.136
7. Saldo rentebaten / -lasten	0	0	0
8. Mutaties Aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT (6+7+8)	144.704	0	333.136

EIGEN INKOMSTENPERCENTAGE

Het eigen inkomstenpercentage in 2019 is 58% (2018: 79%). Dit is het totaal aan eigen inkomsten/totaal structurele subsidie (€ 1.078.244/€ 1.867).

TOELICHTING OP DE BATEN

1-5. Publieksinkomsten

2019 was een succesvol jaar voor het Prinsessehof. In totaal bezochten 43.745 bezoekers het museum. Begroot werd een bezoekersaantal van 40.000. Dit heeft tot gevolg gehad dat de publieksinkomsten hoger liggen dan begroot.

11. Indirecte inkomsten - specificatie

Doorberekening kosten medewerkers	€ 396.787
Overige	€ 17.162
Totaal	€ 413.949

De integratie van Stichting Keramiekmuseum Prinsessehof en Stichting Fries Museum betekent o.a. dat medewerkers van Prinsessehof werkzaamheden verrichten voor en in het Fries Museum. De inzet van de medewerkers wordt doorberekend aan het Fries Museum.

14. Private middelen - private fondsen

Het betreft hier subsidietoekenningen voor tentoonstellingsprojecten en aankopen:

Made in Holland:	€ 259.500
Gezonken Schatten	€ 31.345
Aankopen	€ 10.000
Overig	€ 1.795
Totaal	€ 302.640

25. Subsidie gemeente

De Gemeente Leeuwarden heeft voor het jaar 2019 een subsidie beschikbaar gesteld van € 280.000. Evenals in voorgaande jaren werd ook in 2018 door de Gemeente geen loon- en prijscompensatie toegekend.

28. Incidentele publieke subsidies

Mondriaan Stichting - aankopen 2018-2019:	€ 77.900
---	----------

TOELICHTING OP DE LASTEN

1. Personeelslasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil
Salariskosten	€ 1.554.713	€ 1.359.148	€ 192.258
Toelichting			
Salarissen	870.929		
Inhuur	683.784		
Totaal	1.554.713		
Specificatie salarissen			
Salarissen	672.896		
Sociale lasten	110.551		
Pensioenpremie	87.482		
	870.929		

Het aantal fte's van medewerkers op de loonlijst Princessehof per 31.12.2019 is 12,67 (31-12-2018: 18,00)

Toelichting:

De salariskosten liggen hoger dan begroot. Er zijn nieuwe cao afspraken gemaakt per 1 oktober 2019. Er is een salarisstijging afgesproken van 2,50%. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt door de inhuur van extern personeel.

2. Huisvestingslasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil
	€	€	€
Huisvestingslasten	392.757	442.000	-41.748

Specificatie

Energie	38.440
Beveiliging	76.510
Huur	180.510
Schoonmaak	53.645
Belastingen	14.192
Verzekeringen	3.603
Onderhoud	25.857
Totaal	392.757

Toelichting:

Het verschil met de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten voor huur gebouwen en lagere energielasten.

3. Afschrijvingen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil
	€	€	€
Investerings	74.694	75.000	-4.748

Toelichting

Kosten zijn overeenkomstig begroting.

4. Aankopen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil
	€	€	€
Moderne en hedendaagse Keramiek	127.556	90.000	37.556

Toelichting

De begroting is gebaseerd op een bedrag van € 40.000 voor aankopen die gerelateerd zijn aan de subsidie van het Mondriaan Fonds die in totaal € 80.000 is voor de jaren 2018-2019. Daarnaast wordt er € 50.000 begroot voor aankopen uit eigen middelen. In 2018 is niet de volledige bijdrage

van het Mondriaan Fonds uitgegeven. De bijdrage is doorgeschoven naar 2019, het jaar waarin de aankopen zijn gedaan van het resterende budget van 2018 en het budget van 2019.

5. Overige lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil
	€	€	€
Overige lasten	734.049	510.152	219.379
Specificatie			
Tentoonstellingen	420.739		
Collectiebeheer	29.721		
Publiciteitskosten	50.171		
Educatie	26.291		
Diverse personeelskosten	37.554		
Organisatiekosten	61.888		
Museumkaarten – inkopen	13.516		
Museumwinkel – inkopen artikelen	70.903		
Museumwinkel – overige kosten	5.376		
Representatiekosten	8.489		
Theesalon – inkoop artikelen	9.401		
Totaal	734.049		

Toelichting:

De extra kosten hebben voornamelijk betrekking op de kosten voor tentoonstellingen. Tegenover deze kosten staan extra opbrengsten verantwoord onder baten private middelen-private fondsen.

Specificatie tentoonstellingen:

Made in Holland	98.451
Gezonken Schatten	278.694
Galerie de Witte Voet	2.772
Tilman Meyer-Faje	6.366
Overig	34.456
Totaal	420.739

11. Saldo rentebaten/-lasten

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Totaalbedrag	0	0

2.9 PRESTATIEVERANTWOORDING

Model III - Activiteiten & bereik: Musea		2019				
	Huidig Boekjaar	Bezoek	Activitei- tenplan	Bezoek	Vorig Boekjaar	Bezoek
TENTOONSTELLINGEN	Aantal		Aantal		Aantal	
1. Tijdelijke tentoonstellingen	6		7		12	
Totaal bezoeken (2+3+4+5)		43.745		40.000		88.180
2. Reguliere bezoeken		39.012		37.000		86.142
3. Bezoeken PO		2.727		2.100		1.235
4. Bezoeken VO		1313		750		418
5. Bezoeken MBO / HO		693		150		385
Specificatie van bezoeken totaal						
6. Gratis bezoeken		11.324		13.333		13.520
7. Betaalde bezoeken		32.421		26.667		74.660
Overige bezoeken:		0				0
8. Bezoeken website totaal		102.925		129.000		128.351
9. Aantal unieke bezoekers website		77.847		103.200		95.442
OVERIGE ACTIVITEITEN						
10. Schoolgebonden activiteiten	217	4.733	128	3.000	114	2.038
11. waarvan PO	120	2.727			57	1.235
12. waarvan VO	44	1313			26	418
13. waarvan MBO / HO	53	693			31	385
14. Openbare activiteiten	104	4.942	140	2.850	163	4.517
15. Totaal overige activiteiten (10+14)	321	9.675	268	5.850	277	6.555

Toelichting prestatieverantwoording:

Een deel van de openbare activiteiten wordt opgenomen op basis van een schatting. Dit geldt voor de volgende drie categorieën:

- Instaprondleidingen
 - Methodiek: 6-10 personen per rondleiding, 8 gemiddeld x aantal rondleidingen
- Speurtochten
 - Aantal kinderen/jeugd: 1642. Alle kinderen krijgen speurtocht mee.
- Verzetstegels 5 mei: 500 tegels ingezet

Bezoekcijfers totaal en educatie cumulatief 2017-2020 i.v.m. prestatieafspraken

	Bezoekers totaal	Educatie
Begroot 2017-2020	160.000	12.000
2017	36.834	1.282
2018	88.180	2.038
2019	43.745	4.733
2020	nrb	nrb
Realisatie totaal t/m 2019	168.759	8.053
	105%	67%

2.10 VERBONDEN PARTIJEN (per 31-12-2019)

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij, dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij. De verbondenheid tussen Stichting Keramiekmuseum Princessehof en de hier genoemde stichtingen ontstaat omdat beide Stichtingen vallen onder de Stichting Beheer Fries Museum / Keramiekmuseum Princessehof en de aanwezigheid van een gemeenschappelijke Raad van Bestuur en een gemeenschappelijke raad van toezicht.

STICHTING FRIES MUSEUM

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling het inrichten en exploiteren van Het Fries Museum te Leeuwarden.

Het Princessehof heeft aan het Fries Museum doorbelast in 2019 kosten voor salarissen ad € 396.787.

Door het Fries Museum zijn in 2019 doorbelast aan Stichting Keramiekmuseum Princessehof de volgende kosten: salarissen € 640.937, huur werkplekken € 30.000, inzet extern personeel € 63.256, kosten ICT € 7.996 en overige kosten € 2.529.

STICHTING MONUMENTEN FRIES MUSEUM / KERAMIEKMUSEUM PRINCESSEHOF

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling de instandhouding van monumenten in de zin van de Monumentenwet 1998.

De Stichting Monumenten heeft een bedrag van € 4.550 voor huur pand Grote Kerkstraat 17 doorbelast aan Keramiekmuseum Princessehof in 2019.

STICHTING COLLECTIEFONDS FRIES MUSEUM EN KERAMIEKMUSEUM PRINCESSEHOF

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling de aankoop en zo nodig restauratie van museumvoorwerpen, voor zover niet subsidiabel, ten behoeve van Stichting Fries Museum en Stichting Keramiekmuseum Princessehof.

In 2018 werd het eerste fonds op naam ten behoeve van Keramiekmuseum Princessehof opgericht, het Van Asperen-Van der Linden fonds.

3. OVERIGE GEGEVENS

3.1 RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat over het jaar 2019 is € 144.704. Het voorstel is het resultaat als volgt te verdelen:

	€
Algemene reserve	-10.801
Bestemmingsfonds OCW (2017-2020)	-171.166
Bestemmingsreserve collectie	126.671
Bestemmingsreserve projecten	200.000
Totaal	144.704

3.2 VASTSTELLEN JAARREKENING

Vaststelling door bestuur

Het bestuur heeft de jaarrekening vastgesteld op 23 maart 2020.

Ondertekening

Drs. K.J.R. Callens, directeur-bestuurder

Goedkeuring raad van toezicht

De raad van toezicht heeft in de vergadering van 23 maart 2020 de jaarrekening goedgekeurd.

Ondertekening (wg: was getekend)

*

.....

Dhr. drs. H.H. Apotheker, voorzitter

wg

.....

De heer R. Mulder (vice vz.)

wg

.....

Mevrouw E. Vos MSM (secr.)

wg

.....

De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart

wg

.....

De heer drs. C. Groeneveld

*

.....

De heer H. Khalidi

wg

.....

Mevrouw mr. D. Kingma

wg

.....

De heer ir. J.W.G. Vernooij

wg

.....

Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

*In verband met de uitbraak van het Corona-virus waren enkele leden van de Raad van Toezicht niet in de gelegenheid de jaarstukken te tekenen.

3.3 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Door de uitbraak van het Corona-virus was het museum genoodzaakt met ingang van 13 maart 2020 de deuren te sluiten voor publiek. In eerste instantie tot 6 april maar dat dit langer het geval zal zijn is zeker niet uitgesloten. Dit zal financiële gevolgen hebben. De entree gerelateerde inkomsten vallen weg. Hieronder vallen de inkomsten uit bezoek, evenementen, educatie, activiteiten, winkel en horeca. Er zullen ook minder kosten gemaakt worden bijvoorbeeld door minder inhuur van extern personeel, lagere energiekosten enz. Er is kans dat door overheidsregelingen een deel van de gederfde inkomsten zullen worden gecompenseerd maar daarover bestaat geen enkele zekerheid. Om die reden is het uiteindelijke effect op de exploitatie van het museum nu nog niet in te schatten.

3.4 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Keramiekmuseum Princessehof

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Keramiekmuseum Princessehof te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Keramiekmuseum Princessehof per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen krachtens de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019.
2. De staat van baten en lasten over 2019.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Keramiekmuseum Princessehof zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6aWNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens
- De WNT-verantwoording 2019

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat:

- De andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder en raad van toezicht voor de jaarrekening

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020. De directeur-bestuurder is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

In dit kader is de directeur-bestuurder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directeur-bestuurder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur-bestuurder afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directeur-bestuurder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur-bestuurder het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directeur-bestuurder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Groningen, 23 maart 2020

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de regeling Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directeur-bestuurder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door directeur-bestuurder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

BIJLAGE 1. NEVENFUNCTIES 2019

[geen onderdeel uitmakend van de jaarrekening]

Nevenfuncties leden Raad van Toezicht 2019

De heer drs. H.H. Apotheker

- Waarnemend burgemeester gemeente Noardeast Fryslân
- Voorzitter raad van commissarissen Acantus (Woningcorporatie)
- Voorzitter raad van toezicht NHL Stenden Hogeschool
- Lid bestuur Stichting Cambuur Leeuwarden

De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart

- Partner onderzoeksbureau DOEK Art
- Lid Raad van Adviseurs Vereniging Rembrandt
- Lid Raad van Toezicht Mondriaan Fonds
- Lid Adviescommissie beoordeling aangeboden cultuurbezit uit nalatenschappen, Ministerie van Financiën
- Voorzitter beoordelingscommissie Ekkart Fonds, Vereniging Rembrandt
- Lid beoordelingscommissie restauratiesubsidies, Vereniging Rembrandt
- Voorzitter bestuur Stichting P. en N. de Boer
- Voorzitter bestuur Uytendogaert Stichting
- Lid bestuur Brantsen van de Zyp Stichting
- Lid adviesraad tijdschrift Oud Holland
- Lid wetenschappelijke adviesraad Rubenianum Antwerpen
- Voorzitter jury Nederlandse Portretprijs

De heer drs. C. Groeneveld

Geen nevenfuncties.

De heer H. Khalidi

Directeur Jan van Eyck Academie

- Lid raad van toezicht Extra Extra Magazine Rotterdam
- Lid raad van toezicht Q02 Brussel
- Lid raad van toezicht Overtoon Brussel

Mevrouw mr. D. Kingma

Advocaat bij Adrenna Arbeidsrechtadvocaten te Leeuwarden

- Bestuurslid van de Vereniging van Advocaten in Friesland
- Bestuurslid van de Ladies van de Ronde Tafel (tafels 2 en 87)

De heer R. Mulder

- Voorzitter Centrum voor Film in Friesland
- Voorzitter Stichting Urgente Noden Friesland
- Lid bestuur Stichting VerbindMij
- Lid Geschillencommissie Auteurscontractenrecht
- Lid Curatorium Gonsalvesprijs
- Lid Raad van Advies Stichting Zilveren Camera.
- Lid Redactieraad Universiteitskrant Groningen

De heer Ir. J.W.G. Vernooij

Algemeen directeur Omrin

- Voorzitter Innovatie Pact Fryslân
- Voorzitter Vereniging Circulair Friesland
- Voorzitter Stichting BeStart
- Lid Deskundigencommissie EFRO
- Vicevoorzitter NVRD
- Lid Club Diplomatique Fryslân

Mevrouw E. Vos, MSM

- Voorzitter Calibris Foundation
- Lid RvT Zorgplein Noord
- Voorzitter stichting Biosintrum
- Voorzitter stichting Wettermerk
- Voorzitter "jongeren en kunst"
- Voorzitter stichting Biosintrum in Ooststellingwerf
- Lid bestuur HCW Bolsward

Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

Global Head of Responsible Business & Public Affairs, Aegon AM

- Voorzitter bestuur Dutch Fund and Asset Management Association
- Lid bestuur VNO-NCW
- Lid Cambridge Investment Leaders Group
- Lid raad van advies Stichting NIMF